

SÖKAREN

NR 7

1989 ÅRGÅNG 26

PRIS 24:00 INKL. MOMS

I täten: Lena Kristina Tuulse

Ockultism

vad är det?

Sökaren har inbjudit några personer att ge sin syn på ockultismen.

Livets dolda sida

Barbro Melander

I början på 1880-talet utgavs en bok på engelska med titeln *Den ockulta världen*. Den var författad av en engelsk tidsningsman, A P Sinnett, verksam i Indien. Han beskrev kontakter och dialoger som han hade med vissa mästare eller mahatmor ("stora själar"), annorlunda människor med ovanlig andlig resning. Två av dessa nordindiska mästare fick Sinnett kontakt med genom madame H P Blavatskys förmedling. Han korresponderade med dem åren 1880-1885.

De brev som Sinnett mottog, har getts ut under namnet *The Mahatma Letters to A P Sinnett*. Dessa brev var inte de enda skriftliga kontakterna med mästarna. Flera av den teosofiska rörelsens pionjärer mottog brev från dem.

Sinnett bevarade sina brev väl, och vid hans bortgång överlämnades de till British Museum i London och tillhör numera dess manuskriptavdelning. De utgavs i bokform 1923.

Breven ger en sammanhängande framställning av kosmos och människan. Sinnett använde innehållet i dem i sina egna böcker. Förutom den nämnda *Den ockulta världen* skrev han *Esoteric Buddhism*, som kom ut på svenska redan 1887 med titeln *De invigdes lära*.

Mästarna, som skrev breven, var människor av kött och blod, som H P Blavatsky hade vistats hos och mottagit undervisning av.

Vilken världs- och människobild är

det nu som ges i dessa brev och i teosofins allra viktigaste verk, H P Blavatskys *Den hemliga läran*? Evolutionen beskrivs i stor skala: kosmiskt, andligt och fysiskt. Det antyds att den kreativa, skapande källa ur vilken livets evigt växlande ström flyter fram, är *verklighetens icke-materiella grund*. Vår ändliga värld har utvecklats "inifrån och utåt". Den är slutprodukten av ett långsamt och successivt utflöde från samma eviga källa: Det Gudomliga Medvetandet. Medan vetenskapen söker i materien efter livets ursprung, lär teosofin att immateriella krafter, i enlighet med ett för oss fördolt mönster, skapar de skiftande formerna allteftersom de uppstår och försvinner. Den transcendenta källan underhåller och uppbär allt och håller samman delarna i en dynamisk relation till den stora helheten.

Teosofin, som är en tidlös visdom, innesluter både en världs bild och en vision om mänsklig inre förvandling, och utgår från vissa grundläggande idéer.

1. Universum och allt som finns i det utgör en helhet, vars alla delar är beroende av varandra. (Jämför med samspelet i ekosystemen!)

2. Varje existerande enhet — från atom till galax — har sin rot i samma universella, livsskapande verklighet. Den genomtränger allt, men kan aldrig infångas, inte ens genom alla sina uttryck sammanlagda. Verkligheten är mer än summan av sina deluttryck. Den uppenbarar sig i meningsfulla, ordnade och målriktade processer i naturen, likaväl som i människans själsliga och andliga aspekter.

3. Förståelsen av varje levande väsens

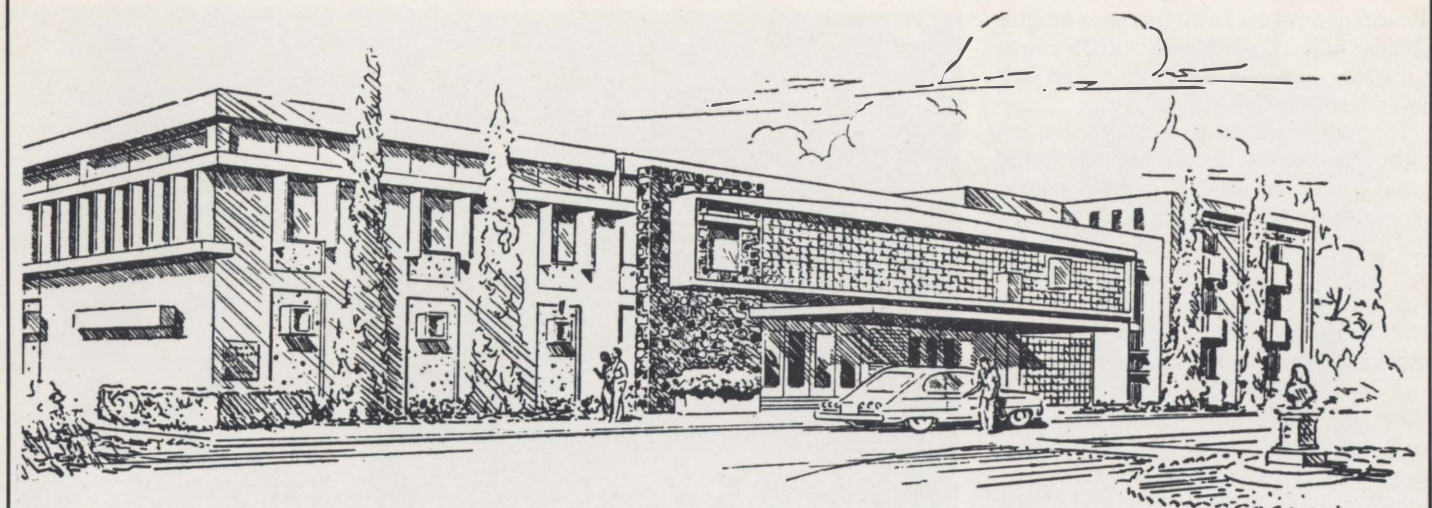

Barbro Melander

unika värde uttrycker sig i vördnad för livet, medkänsla med allt, förståelse för att varje individ måste få finna sin egen väg till sanningen samt respekt för alla religiösa traditioner. Hur dessa ideal förverkligas individuellt i valsituationer och i handling är det varje enskild människas privilegium att avgöra.

Så några ord om H P Blavatskys *Den hemliga läran*. Boken vilar huvudsakligen på ett uråldrigt manuskript, *Dzyans bok*, som den utgör en tolkning av. Sångerna i Dzyans bok ger en sublim skildring av kosmisk utveckling: universums återuppvaknande efter en period av vila, utkristalliseringen av former, världens skapelseprocess och människans framträdande på jorden. Tre teser

Ockultism

Det teosofiska Adyarbiblioteket i Madras, Indien med omkring 150 000 böcker och över 17 000 palmbudsmanuskript.

förs fram:

1. Det finns en allestädes närvarande, evig, gränslös och oföränderlig urgrund, som undandrar sig all spekulation, eftersom den ligger bortom den mänskliga tankens räckvidd.
2. Världsalltet är evigt och utgör periodiskt skådeplatsen för tallösa universa, som ständigt manifesteras och upplöses.
3. Varje själ är en aspekt av urgrunden, en gnista av världssjälens och befinner sig på pilgrimsfärd i tid och rum och i överensstämmelse med den cykliska och karmiska lagen.

Det finns många andra källor till ockult kunskap än de här nämnda, t ex vedanta, upanishaderna, vissa kinesiska och västerländska filosofier, vissa västerländska mystiker. Men sanningen kan bara uppfattas individuellt. Att upprepa andra människors idéer eller rätta sig efter en viss traditions tro är inte liktydigt med att *verkligen förstå*. På samma sätt som jag inte blir hjälpt om en annan tar min medicin, så kan ingen annan människa förmedla de djupaste sanningarna till mig, om jag inte arbetar med mig själv och förbereder mig, så att jag blir mottaglig. Det är bara när medvetandet är rent, känsligt och i stånd att reagera på en djup nivå som livets sanningar uppenbaras.

När sinnet är rent och inte belastat med förväntningar eller avsikter, ser det innebörden i allt liv, ty allt liv är meningsfullt.

Böcker som regelbundet studeras av teosofier är *Tystnadens röst* av H P Blavatsky och *Ljus på vägen* av Mabel Collins. De är båda ockulta i detta ords sanna bemärkelse; de framställer delvis i aforismer människosjälens uppgift på jorden, och de tränger djupt in i vår inre

människa. Ty dold inom varje människa finns en kärna av evighet. Här är några rader ur *Ljus på vägen*:

Lyssna till livets sång!

Sök den och lyssna till den, först i ditt eget hjärta.

I början kanske du säger: "Den finns ej där; när jag söker, finner jag endast missljud." Sök djupare! Om du återigen blir besviken, så vänta och sök djupare. I varje människohjärta finns av naturen en medfödd sång, en hemlig källa. Den kan vara övertäckt och fullkomligt dold och tilldämd — men den finns där. Vid själva grundvalen av ditt väsen skall du finna tro, hopp och kärlek.

En vanlig uppfattning är att ockultism har att göra med oförklarliga fenomen, som tycks strida mot kända naturlagar, såsom olika typer av medialitet, strävan efter förändringar i medvetandet, förmågan att avsiktligt åstadkomma paranormala fenomen. Om alla dessa fenomen säger A P Sinnett:

"För genomsnittsmänniskan är förvärvandet av uppenbart mirakulösa förmågor en så extraordinär händelse att hon ibland är benägen att tro att novissens mål, när han söker kunskap, just är att förfoga över sådana eftersträvsvärda krafter. Detta är lika orimligt som att föreställa sig att t ex krigshistoriens stora män skulle ha sett som sitt mål att få bära en stilig uniform för att därmed göra intryck på fältläsarens sjuksköterskor."

I *Den oförgångliga filosofin* återger Aldous Huxley uttalanden av helgon och vise män, som förringar den stora vikt som okunniga och vilseledda människor fäster vid uppenbarelsen, profetior, mirakler etc. Sufierna kallar miraklerna "slöjor" mellan själen och Gud.

Ordet ockultism kommer från latinets *oculare*, som betyder hölja, gömma, och därav *occultus*, hemlig, fördolt. Men något som är fördolt eller gömt, behöver inte vara undanhållet människan, utan kan vara fördolt bara så länge som hon inte fått sina ögon öppnade, eller själv öppnat dem, för *livets inre sida*. Ockultism kan därför sägas vara en beteckning på sådana sanningar om livet som vi vanligen går förbi, men som vi genom *studier, meditation och ett riktigt levnadssätt* kan bli medvetna om.

Studierna kan för oss uppenbara helt nya sidor av livet och infoga vår egen existens i ett större sammanhang. Meditationen kan föra oss bortom tankens värld. Genom att i vårt dagliga liv hjälpa och bistå, när så är möjligt, och i minsta möjliga grad skada något levande, lär vi också känna livets dolda sida, den ockulta. Det handlar om naturens och människans inre sida, det som är fördolt och ej uppenbart — och denna dolda sida är i flera avseenden av större betydelse än den synliga, uppenbara.

BM

Huxley citerar en sufimystiker från tusentalet:

"Kan du gå på vattnet? Då är du lika duktig som ett halmstrå. Kan du flyga? Då är du lika duktig som en spyfluga. Besegra i stället ditt eget hjärta — då kanske du kan bli något."

Teosofin ger människor en nyckel, som öppnar dörren till livets källa. Den ger en förklaring till världsalltets gåta, och den bringar vetenskapens fakta i harmoni med sanningarna i religion och

filosofi genom att kasta ljus över religionernas och filosofiernas skrifter och doktriner och sålunda avslöja den dolda, esoteriska meningen.

Teosofin visar att det finns syfte och mening i tillvaron och att allt sker enligt en stor plan för utvecklingen. Teosofin ger en optimistisk livssyn, som vilar på den rättvisa lagen att som vi sår får vi skörda, vilket gör människan till herre över sitt öde — barn av sitt förflutna och förälder till sin framtid. Teosofin stärker känslan av mänsklig samhörighet.

Hos dem som med sitt medvetande införlivat teosofins grundläggande principer sker hela tiden en korsbefrukning mellan studier och dagligt liv. Varje yttligt sett obetydlig händelse blir en viktig del av det liv som omsluter allt och alla. Isoleringens och avskildhetens tunga börda lyfts av.

De mästare som i slutet av förra århundradet inspirerade till bildandet av en yttre organisation för spridandet av teosofi, betonade att mänskligheten måste lära sig att samarbeta med naturen och leva i harmoni med dess lagar, fysiska som andliga. Kanske insåg den tidens teosofier inte helt djupet och vidden i denna sanning.

Men nu, drabbade av naturens grymma gensvar på våra felsteg, i form av sviktande underlag för fortlevnad genom naturförstöring, gifter och radioaktivitet, politisk oro, ständiga krig och ständigt krigshot — nu i detta århundrades sista decennium förstår allt fler hur realistisk denna etik är. Människan måste anpassa sig till ett enkelt levnadssätt och förändra sitt inre. Vår omedelbara såväl som vår långsiktiga överlevnad är helt och hållet beroende av vår förmåga att *göra om världen inifrån*.

Om vi vill förändra världen, måste vi börja med oss själva.

Teosofin ger inga löften om hur mycket man skall få och vad man skall uppnå. Den lovar inget och garanterar inget. Tvärtom uppmuntrar den sina anhängare att ge, att taga del, att handla osjälviskt och offra sig för andras väl. Den ställer oss inför mycket höga ideal men lämnar varje individ fullkomlig frihet att gå fram i sin egen takt, att utveckla självständighet i tanke och handling och att i det dagliga livet tillämpa så mycket av den tidlösa visdomen som var och en införlivat i sitt eget väsen.

BM

H. P. Blavatsky tillsammans med en annan ledande teosof, överste Olcott.

Ockult världssyn

Gösta Eklund

Sann ockultism är kunskap om naturens djupaste hemligheter och innersta arbetssätt. Denna kunskap är uråldrig, och den omfattar livets alla områden, även den fullständiga berättelsen om människans långa vandring genom tidsåldrarna genom alla evolutionsfaser fram till nuet. Den ockult utvecklade kan läsa denna historia som i en öppen bok, i vad som kallas astralljus.

Varför är nu denna kunskap hemlig och denna förmåga given åt endast ett fåtal? Svaret är att om moraliskt utvecklade personer ägde kunskapen, eller förmågan, skulle de kunna använda den på ett felaktigt sätt, till skada för andra. Kunskapen kunde hamna i förstörelsens tjänst, att användas som va-

pen mot olik tänkande eller som ett medel att roffa åt sig andras egendom. Atomkraften var nått och jämnt upptäckt när man gjorde "domedagsbomber" med dess hjälp och släppte dessa över städer, som totalförintades.

Den ockulta kunskapen kallas även esoterisk, som betyder dold eller hemlig. I äldre tider fanns det många sätt att sprida esoterisk kunskap så att endast de som var initierade i den ockulta kunskapen uppfattade innebörden. I de flesta äldre religiösa skrifter förekommer hemliga meddelanden i texten, vilken talar i bilder och symboler; mysteriesspråket byggde på ett slags hemligt alfabet. Dessa heliga skrifter kan alltså läsas på två sätt, dels rent bokstavligt, dels i tolkning av de symboler som orden beskriver. Detta skrivsätt förekommer i Bibeln, i Kabbalan, i hieroglyfer och många andra skrifter.

När Bibeln exempelvis berättar om

Jona i valfiskens buk, vill den säga något om den tidsålder då jorden befinner sig i fiskens tecken. Bibeln och andra heliga skrifter kan således tala till oss med "dubbel tunga".

Vedaskrifterna har också en esoterisk kärna, en vishetsdel, som vänder sig till ett fåtal, vilka "förstår".

Den ockulta världsbilden är en helt annan än den gängse vetenskapliga, därför att den inte bara räknar med vår fysiska värld, utan också med en astral och en mental värld och därutöver med den kausala världen, orsakernas värld, det urhem varifrån allt emanerar och till vilket allt en gång återgår.

Den största skillnaden mellan ockultismens och vetenskapens världsbild är kanske att vetenskapen alltid lägger fram de hypoteser som just för tillfället anses riktiga, medan ockultismen stöder sig på årtusendens iakttagelser och på till mästare utvecklade människors uttalanden. Dessa mästare har förvärvat förmågan att överflytta sitt medvetande till den kausala, inre människan, till gudagistan, och därifrån ta reda på sanningen. Därför kan den verkliga ockultisten säga: "Jag har erfarenhet" Och han kan tillägga: "Undersök själv!" Alla människor har möjlighet att så småningom aktivera djupare medvetandenivåer inom sig själva och därigenom få glimtar från den inre verkligheten.

Människans slumrande ockulta egenskaper vaknar av sig själva när individen utvecklas naturligt mentalt och etiskt. Men dit når man inte under en weekendkurs, utan det är en utveckling som kan ta många livstider (inkarnationer) i anspråk.

Gösta Eklund

Medvetandets och sinnevärldens djupaste botten

Mikael W Gejel

Ordet ockult kommer från latinets occultus, som betyder fördold, förborgad eller obemärkt. *Ockultism är läran om den djupaste botten i världens alla företeelser och skeenden*. Denna botten är i allmänhet ockult, "fördold" eller "obemärkt", innan man genom insikt eller initiation får kunskap om den. Detta är sant både om självkännedom och kunskap om den omgivande världen. Till grund för hela den sinnliga världen ligger den översinnliga världen, såsom den sinnliga världens "djupaste botten". Vägarna till insikt eller initiation är många, t ex meditation eller terapi. Shamanism är en samling ockulta metoder för att uppnå denna insikt, detta vetande. Som ockulta kan man också beteckna alla slags översinnliga fenomen, alla drag i verkligheten som inte är förklarbara med materiell vetenskap, t ex telepati, klärvoajans, osv.

Finns det en ockult världsbild och hur ser den i så fall ut? Det faktum att det finns ockulta fenomen innebär inte att det automatiskt finns en ockult världsbild. Men det finns förstås *ockulta läror*. Och enligt dessa finns inte *en* ockult världsbild, utan flera, eftersom olika läror ger olika bilder av verkligheten.

Gemensamt för alla ockulta läror är uppfattningen att det finns flera nivåer av medvetande; förutom vårt vardagliga medvetande finns även djupare eller vidgade nivåer av medvetande. (Detta är en uppfattning som bestrids av flera religionshistoriker, bl a Hjalmar Sundén. För alla som, i likhet med mig, har upplevt flera medvetandenivåer, är Sundéns och andras invändning naturligtvis överbevisad.)

Ett annat utmärkande drag för de flesta ockulta läror är åsikten att det genom de djupare medvetandenivåerna går att få absolut och direkt kunskap om Gud och de yttersta tingen. Som en konsekvens av denna insikt erhåller man kunskapen om människoandens harmoniska överensstämmelse med världssalltets ande, och kunskapen om alla andra korrespondenser mellan mikro- och makrokosmos. Denna högre kunskap uppnås stegvis, allteftersom man mognar.

Hur vet man nu att ockultismen är sann? Vad stöder den? Ja, den stöds av

Mikael W. Gejel

bl a det faktum att det har funnits ockultism och ockulta läror inom alla kända kulturer i alla tider, och det talar ju för att det översinnliga är en realitet.

Kirlianfotografering, seriös parapsykologisk forskning, många forskningsresultat inom religionshistoria och antropologi, de antroposofiska vetenskapliga disciplinerna inom medicin, psykologi och jordbruk; alla dessa vetenskapsgrenar stöder att verkligheten har en "ockult", översinnlig sida.

Men framför allt stöds ockultismen av ockultistens egna upplevelser och erfarenheter som kommer honom till del, när han utför olika ockulta meditationer och andra övningar.

Finns det några ockulta auktoriteter? På det kan svaras att auktoritet är i första hand varje enskild ockultist. I andra hand måste man till auktoriteterna räkna de ockulta mästarna, såsom Jesus Kristus, Zarathustra, Shankara, Hazrat Inayat Khan, Rudolf Steiner, Agrippa av Nettesheim, Paracelsus, Hermes Trismegistos, John Dee, Olaf Åsteson, m fl, eftersom dessa har djup eller absolut kunskap i det översinnliga (medan t ex zenmästarna *ej* är ockulta mästare, då de i regel inte fäster någon vikt vid de översinnliga, andliga världarna).

Vad tror en ockultist på? Svar: De seriösa ockulta lärorna är inga trossystem, utan vägar till att uppnå översinnlig kunskap. Jag har under de år jag sysslat med ockulta övningar, såsom shamanism, antroposofisk meditation, alkemi och yoga haft djupgående upplevelser som gett mig en bättre förståelse av mig själv och andra. Övningarna har lärt mig att njuta av livet och förankrat mig i nuet.

Finns det bland alla ockulta läror sådana som är falska? Ja. Falska tycker jag man ska kalla de ockulta läror som bygger på auktoritetstro och nationell

chauvinism. Där är Summit Lighthouse praktexemplet. Som falska måste man också beteckna de läror som hävdar att

man ska ge upp sitt logiska tänkande eller att man ska sluta tänka själv. Dessa läror kan man gott varna för.

Hermes Trismegistos, den legendariske grundaren av alkemin i väst.

Nonsens

Håkan Blomqvist

Ordet ockultism kommer från latinets occultus, som betyder fördold eller hemlig. Det kan spåras i sin nuvarande betydelse till boken *De occulta philosophia* av Agrippa von Nettesheim. Ockultism är en sammanfattande beteckning på alla former av hemliga läror, typ alkemi, astrologi, teosofi och antroposofi. Ockultister räknar med översinnliga

Håkan Blomqvist

ga krafter, väsen och världar, vilka inte är tillgängliga för vetenskaplig kontroll eller undersökning.

Någon enhetlig ockult världsbild finns inte, men de flesta ockultister räknar med, förutom den fysiska världen, en eller flera andliga världar. Människans liv på jorden får mening i den mån hon blir medveten om och ställer sig i relation till den andliga världen. Nästan alla ockultister har den gnostiska inställningen att människan är fången i materien och att hennes mål är att utvecklas till ett andeväsen i de översinnliga världarna.

Det finns olika ockulta världsbilder. När man jämfört ex teosofi, antroposofi, Martinus och Ambres, står det klart att de skiljer sig på många väsentliga punkter. De är exklusiva och kan ej förenas i en gemensam syn på tillvaron. Detta märks tydligast i frågorna om ondskans problem och människans utveckling.

Ockultister stöder sig ytterst på visioner och auditioner från personer som anses särskilt högt utvecklade. Dessa upplevelser tolkas som kunskap om en verklig andevärld. Ockultisterna följer således den sk inre kunskapsvägen i motsats till det vetenskapliga kunskapsökandet. Något vetenskapligt stöd för ockultismen går ej att ge. De parapsykologiska fenomenen är ännu för dåligt

Bokhandeln STUDIO

Almlöfsgatan 3, 11451 Stockholm
Centralt belägen omedelbart bakom Dramaten

Klassisk och nyare teosofisk litteratur. Stort urval av litteratur med andlig inriktning, på svenska och engelska.

N. Sri Ram: Skönheten i människan
Anagarika Govinda: Tankar om buddhismen
De vita molnens väg
W Y Evans-Wentz: Den tibetanska dödsboken
Viktor Frankl: Livet måste ha en mening
A Bornstein: Dalai Lama och den buddhistiska vägen
Shirley Nicholson: Ancient Wisdom — Modern Insight

Stor sortering prisvärda Questböcker samt Krishnamurtiböcker på engelska

Beställ katalog.
Böcker sänds per post.
Öppet tisd och onsd kl 14-19
Tel 08/661 68 83. Postgiro 3313-4

klarlagda för att kunna peka i någon riktning.

De främsta ockulta auktoriteterna i Sverige är Blavatsky och Steiner.

Till för tre år sedan var jag själv ockultist. Jag godtog och arbetade med hylozoikens världsbild, som är en syntes av Blavatsky, Leadbeater och Bailey. Idag har jag inga ockulta föreställningar — tack och lov.

Ockulta grupper skyller ofta varandra för att vara satanister eller inte tillräckligt högt utvecklade. Det är alltid den egna gruppen som står högst andligt (andlig högfärd). Men det rör sig alltid om felaktiga, magiska föreställningar om verkligheten, eller föreställningar som blir meningslösa, eftersom sanningshalten aldrig kan kontrolleras.

Bör man varna för ockultism? Mer eller mindre bisarra ockulta föreställningar har följt människosläktet genom världshistorien. De ockulta världsbilderna har det gemensamt att de nästan utan undantag är kunskaps- och livsfiendliga. De är hinder för en sund psykologisk och samhällelig utveckling. Man bör således varna människor för att följa den inre kunskapsvägen, dvs lita på medier, magiker och mystiker, och i stället visa att upplevelserna kan ges en normal psykologisk förklaring. Man kan med Sigmund Freuds ord kalla det en "uppfostran till realitet".

Vad är ockultism?

Följande intervju med Gustav Adolf Pettersson infördes i Sökaren nr 1, 1973. Den får komplettera de fyra inläggen om ockultismen som gjorts för detta nummer.

G. A. Pettersson

Gustav Adolf Pettersson, 70, från småländska Urshult — tidigare Urvädersgränd i Stockholm — är en i ockulta kretsar välkänd föredragshållare och lärare. Framför allt har han talat i Janhammars Måndagsgruppen, Medborgarhuset, Stockholm. När vi ville bilda oss en uppfattning om vad ockultism innebär, tänkte vi först på Pettersson som lämplig informant. Och Allhelgonadagen 1972 fick vi ett besök av honom. Han berättade gärna och mycket om sina upplevelser.

— För att få kunskap om den ockulta världen måste man uppnå ett speciellt medvetandetillstånd, förklarade Gustav Adolf Pettersson inledningsvis, och detta kan ske genom en form av meditation. Det är i ett tillstånd mitt emellan sinnesiakttagelsen och tänkandet, mitt emellan sömnen och vakentillståndet, som man får klarsynen, varvid jaget tunnas ut, tonar bort...

— *Hur när ni detta tillstånd?*

— Under skoltiden hade jag för vana att med minnet "avfotografera" sidorna i mina läxböcker — man skulle ju kunna mycket utantill på den tiden. Jag slog upp boken, tittade på en sida — och där efter slöt jag ögonen och återkallade inom mig själv bilden av den tryckta sidan. Jag fixerade den gång på gång i ett slags suggestion — och till slut såg jag den helt och hållet inom mig. På det sättet lärde jag mig lilla katekesen utantill från pärm till pärm. När jag hade den fotografiska bilden i mitt inre, var det precis som om boken var framför mig och jag läste innantill.

Då jag blev äldre, märkte jag att den här "fotografiska" tekniken gav upphov till intressanta upplevelser. Om jag arbetade mycket intensivt med inre bilder,

kunde jag få dem klarare och klarare, de ljusnade — det kom ett inre ljus in i hela förloppet. Jag satt i mörker och avvakta, och till slut började ett ljus uppträda, som fyllde hela rummet...

En gång satt jag och spelade schack vid ett bord. Framför mig var två personer, bakom mig en. Jag såg hur tankarna passerade in i människorna. Det verkade som om de gick utifrån och in i dem — som om dessa personer inte kunde tänka själva utan fick tankarna instoppade i sig! Jag blev mycket förvånad. Det var ett mysterium som var ganska obehagligt. När schackpartiet var färdigspelt, började det sakta att mörkna inom mig. Ljuset liksom drog ihop sig, som om det krympte. Till slut försvann det, och allt blev kolsvart. Det första jag upplevde var ett ljud, som kom, men det var ett ljud som inte var hörbart med öronen, utan hela kroppen hörde det, och kroppen kom liksom i svängning, en ljudsvängning — och mörkret började klarna — och så såg jag skelett framträda framför mig. Det var de människor som med mig satt omkring schackbordet, och skeletten syntes tvådimensionella, liksom när man ritar med vit krita på en svart tavla. Efter en stund märkte jag att de började svullna eller jäsa — och sen kom inkarnationet fram — jag såg bilden på människorna, och jag började undra: vad är det här för konstigt som sker? — Jag har många gånger haft erfarenheter liknande denna. Jag upplever då att det är någon som andas i mig. Det är inte jag som andas, utan någon andas inne i mig. — Och där har vi hemligheten, i andningsprocessen, i rytmen fram och tillbaka. Om jag med medvetandet stannar stilla i denna rytm, mitt emellan utandning

och inandning, då upplever jag helt och hållet en andlig värld, som är mycket intressant. Mitt emellan tänkandet och sinnesiakttagelsen, där ligger hemligheten — och mellan sömnen och vakentillståndet. Just när man vaknar upp på morgonen, har man hemligheten nära, men det är svårt att fånga den. Man är då vid en gräns mellan två världar, där man kan uppleva allt. Men vanliga människor glider snabbt och omärkligen förbi detta gåtfulla tillstånd och uppmärksammar aldrig hemligheten. De vaknar bara, och sen är det inte mer med det.

— *Men hur arbetar ni er in i detta klarseende tillstånd?*

— När jag som mest intensivt sysslade med detta, gick jag alltid på kvällen, före sänggåendet, i minnet igenom dagsupplevelserna — jag gick baklänges från aftonen till morgonen, och även ännu längre tillbaka i tiden — to m till före födelsen. På det sättet ökade jag min imaginationsförmåga, dvs förmågan att skapa inre bilder. Och det är den förmågan som är grundvalen för ett ockult skådande. I imaginationens ljusbilder är skapande krafter förborgade.

— *Ni har kunnat gå tillbaka i minnet till före födelsen?*

— Ja. När jag följer minnestråden bakåt, stöter jag till slut på ett stopp, där jag hindras och något nytt tar vid. Det är min föregående inkarnation. När jag i meditationen fått minnestråden alldeles rak och suddat bort hela jordelivet, då har jag stött på ockulta krafter som är oerhörda och med vilka jag kan nå utöver alla gränser.

— *Att uppnå detta tillstånd, har det att göra med hur man andas?*

— Ja. Man måste studera andningen på ett alldeles nytt sätt, man måste fråga

sig: hur vill de väsenheter som finns i vår tillvaro andas i mig? När man nått fram till de ockulta krafterna, vet man vilken hemlighet som ligger i att stanna andningen — och då får man också förklaringen till vad levitation innebär, detta, som en del österlänningar kan, att lyfta sig själva med andlig kraft. I det ockulta tillståndet kan jag också se att varje organ i människans kropp har samband med någonting utanför jorden. Krafter strömmar från kosmos in på jorden och verkar på olika organ i vår kropp.

— Vad "ser" ni ockult?

— Jag ser att den materiella världen är en illusion. Vi tror att den fysiska världen är fast, eftersom vi kan ta på den. Men den är fast endast när man befinner sig på sinneplanet, inte annars. Det verkliga är medvetandet, det själsliga, som är grunden för den fysiska världen. För den skull är det också viktigt att komma ihåg att själen påverkar kroppens hälsa. Det är betydelsefullt att vi sysslar med vårt själstillstånd så intensivt att vi är på det klara med att de tankar vi har är harmoniska och påverkar kroppen på ett gynnsamt sätt.

— Era "imaginationbilder", stämmer de inte mycket bra med Rudolf Steiners metod?

— Jo, 1931 hade jag haft märkliga ockulta upplevelser i ett tillstånd av kontinuerligt medvetande — jag kunde inte sova — och då kom jag att läsa en liten skrift av Steiner; det var bara ett häfte, och där skildrade han samma upplevelser som jag hade haft i ett halvt års tid.

— Så ni accepterar Steiners påståenden?

— Ja, det gör jag. I stort sett tycker jag att han har varit mycket klar i sina upplevelser. Men mitt ockulta vetande grundar jag på mina egna erfarenheter, inte på litteraturstudium. Och jag har haft många märkliga upplevelser. Låt mig berätta en:

Det var en morgon hösten 1963. In till mig i mitt rum kom en ljusblå mumie, en kvinna... jag blev alldeles häpen... hon sa till mig att hon bodde i Uppsala, och hon uppmanade mig att åka dit. Jag stod handfallen och visste inte hur jag skulle bete mig. Men på kvällen samma dag, när jag hade en astrologisk kurs, nämnde jag att jag hade haft en konstig dröm på morgonen — det är alltså bäst att tala om drömmar, ty man får ju drömma hur tokigt som helst! — jag nämnde att jag drömt att en ljusblå mumie varit inne i mitt rum och sagt att hon bodde i Uppsala. Men det finns väl inga mumier i Uppsala? sa jag. Jo, det finns det, svarade en dam — på Viktoriamuseet. Jag tog reda på att Viktoriamuseet var den egyptiska avdelningen av Gustavianum, och någon tid senare åkte jag

till Uppsala. Och med detsamma som jag kom in i Viktoriamuseet såg jag den blå mumien längst till höger. Där står den! sa jag till mitt sällskap. Det var en obehaglig upplevelse, den gick genom märmig och ben.

Händelsen med mumien föranledde mig att förbereda en resa till Egypten, och jag vistades där i januari och februari 1964. Men innan jag for hade jag ockult fått besked om allt vad jag skulle möta där, människor jag skulle träffa, platser jag skulle besöka, händelser som skulle inträffa. I det sammanhanget fick jag också klarhet i att ockultismen har att göra med föregående inkarnationer. Många människor i dagens Sverige är faktiskt gamla, återfödda egyptier!

I ockult skådande kan man nå bortom minnestråden och se den föregående inkarnationen. Man finner då orsakerna till vad vi får genomgå under detta jordeliv. Vad jag "sått" då är orsak till vad jag måste göra nu. En människas sanna, individuella väsen är detsamma genom alla födelserna. Det uppenbaras i en inkarnation, tonar bort och uppenbaras sedan i nästa igen. Det sanna väsendet är det högre självet, som varje människa har. Den fysiska kroppen är liksom en utväxt från det sanna väsendet, som är roten till det hela. På ockult väg kan man urskilja det högre självet hos en människa.

— Är det möjligt för envar att uppnå det klarseende där de ockulta upplevelserna förekommer?

— Ja, varje människa kan uppnå det klarseende tillståndet, som mycket påminner om drömmen men är klarare än om det vanliga vakentillståndet. Man kan öva på följande sätt. Man följer noga i minnet händelserna bakåt i tiden, gör bilderna klarare och klarare, återinrar sig händelseförloppet så tydligt som möjligt. Imaginationen är det viktigaste vi har. Jag skall ge ett enkelt exempel på en imagination. Man sluter ögonen och försöker se en blå tavla framför sig — och sedan sätter man dit en gul etta, en gul tvåa, en gul trea, en gul fyra, en gul femma — och det är då begreppsvärlden som arbetar, känslorna är inte med. Om jag sedan lägger ihop en del av siffrorna, ett plus två blir tre osv, då uppkommer en rörlighet i bilderna. Denna rörlighet ger inre kraft, och det är den kraften som man får arbeta vidare med. Om jag sedan låter alla bilder försvinna och lever bara i kraften, då kommer den verkliga imaginationen fram, då börjar jag se ockult. Jag lägger känslokraften in i tankeupplevandet, och då slocknar alla sinnen och imaginationen blir kvar. Man får försöka skilja på vad som är tänkande och vad som är iakttagelse — mellantillståndet där är

det avgörande. Men det är med det inre livet som med det yttre: man får träna länge på samma sak.

— Hur vet ni att imaginationerna är sanning och inte bara fantasibilder?

— Upplevelserna är inte som drömmar utan som ett mycket klart medvetande, klarare än dagsmedvetandet. I detta tillstånd vet man helt enkelt, ty upplevelsen är sådan. När jag först hade dessa upplevelser, var jag mycket tveksam. Jag tog kontakt med människor som jag hade sett i klarsynen och kontrollerade med dem vad de hade gjort vid tidpunkten i fråga. Och det stämde med vad jag sett.

— Hur vill ni karakterisera ockultism?

— Äkta ockultism, som bygger på verkliga upplevelser, är kunskap om den andliga världen.

— Hur upplever ni den andliga världen? Vad händer t ex efter döden?

— Omedelbart efter döden hamnar många människor i ett mörker — först småningom kommer ljuset fram. Några blir medvetna med detsamma på andra sidan — det är de som haft kunskaper om de ockulta tingen — för andra kan det ta lång tid innan de blir medvetna och kan lokalisera sig i sin nya omgivning. En del kan det dröja länge innan man får kontakt med — andra kommer mycket snabbt.

— Hur får ni kontakt med dem?

— Jag ser dem framför mig — genom klärvoajans, i en vision — på samma sätt som jag såg den blå mumien.

— Hur är tillståndet efter döden?

— Människorna går stegvis igenom det nya livet. De dras mer och mer ifrån oss. De kan ha en ganska svår period — några kan vara bundna vid jordiska sammanhang under lång tid; vissa problem kanske inte har blivit lösta, och de har inte gjort sig fria från dem. Människor stannar olika lång tid på andra sidan, en del går fort vidare till en ny inkarnation, andra stannar länge i den andliga världen. En del går också långt ut i kosmos, medan andra hela tiden håller till i den jordiska sfären.

— Spiritualisterna säger om den andra sidan att man där formar sin miljö med sin tanke...

— Ja, detta är alldeles riktigt. Den andra världen är en tankevärld, befolkad av tankevärldsväsenheter, som jag kallar dem.

— Vad är livets mening?

— Meningen är att människan skall nå det tillstånd där hon blir självmedveten i medvetandet — dithän går hela utvecklingen. En annan aspekt på utvecklingen är kärlekens ökande hos människorna.

TIDSSKRIFT FOR IBOENDE OG OMKRINGLIGGENDE NATUR

Esoterisk Bulletin i Norden — EBN

har utkommet siden 1982 og dreier seg om

okkult orientering, kommunikasjon, perspektiver, idéer, alternativer, anti-babylonisme, alkemi, tradisjoner, kunst, natur, kultur, teknikk, historie, utvikling, folkeopplysning, osv.

Et annerledes og helt alternativt tidsskrift! Fra landet i landet; om virkeligheten i virkeligheten.

Skriv eller ring efter et prøvenr. om du tror det kan være noe for deg.

Redaktørens adresse:

Rune L. Hansen,
N-6590 Tømmervåg,
Norge.
Tlf.: 073-21126.
Pg: 3885 605.

Drömarbete

Montague Ullman är en av världens ledande drömforskare. Hans genialt enkla metod för grupparbete med drömmar har här utnyttjats av tolv specialister från vitt skilda verksamhetsområden. De visar t ex hur drömarbete kan

- utlösa konstnärlig kreativitet
- ge en sörjande människa kraf tatt komma igenom sin sorg
- avhjälpa psykosomatiska sjukdomssymtom
- klarlägga de dolda sambanden mellan en politikers beslut och hans personliga konflikter.

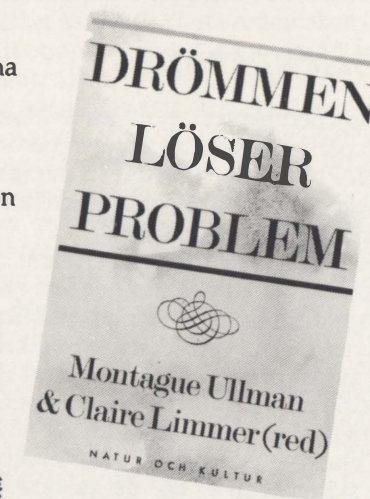
Montague Ullman & Claire Limmer (red)

DRÖMMEN LÖSER PROBLEM

Övers Sylven och Mikael Katz

Inb, 336 s, ca-pris i bokhandeln 217:-

Natur och Kultur
ALLMÄNLITTERATUR

Stödföreningen för Djupterapi
Box 7060 20042 Malmö

DJUPTERAPIN

söker inte mentalsjukdomarnas orsak i människans kemi utan i hennes livserfarenhet.

Gå med i Stödföreningen för Djupterapi!

Medlemsavgift 200:-

Informationspaket 20:-

Pg 495 11 33-0 Bg 585-5119

Tel. 040-30 19 19 onsdag 18-19

Skepsis föder nya idéer

En del människor tror att skepticism är lika med dogmatism, skriver Robert S DeBear. Det rör sig enligt deras mening om en ovilja att överge gamla idéer och acceptera nya tankar som strider mot konventionellt tänkande. Men skepticism är i stället, anser DeBear, en väsentlig del av den process varigenom nya begrepp formas, provas och till slut bevisas. Tänk på sådana i sanning revolutionerande idéer som den kopernikanska astronomin, Darwins utvecklingslära, relativitetsteori, kvantmekaniken m m. Alla dessa nya idéer har fötts ur en skeptisk otillfredsställelse med existerande vetenskapliga föreställningar.

Källa: The Skeptical Inquirer, vårnumret, 1989.

Frågor och svar om döden

A: Endast det som du kan uppleva, existerar för dig, eller hur?

B: Javisst.

A: Det som du inte kan uppleva, har för dig ingen existens alls.

B: Självfallet.

A: Du kan inte uppleva dig som icke existerande, dvs som död.

B: Sant.

A: Alltså existerar inte din egen död för dig!

B: Det förefaller så.

A: Du är alltid bara medveten om att du lever, aldrig att du är död. Det enda som existerar är livet. Döden finns inte.

Stolsexperiment med Robin Stevens

Örjan Björkhem

Fast engelsmannen Robin Stevens är jämförelsevis ung, är han ändå något av nestorn bland världens spiritualister. Å ena sidan är det naturligt eftersom han är president för Internationella Spiritualist Federationen. Men han har också många egenskaper som inte riktigt stämmer när det gäller medier. Robin är nämligen inte medium på heltid, utan arbetar som personalchef vid ett stort Londonsjukhus.

Robin har också ett starkt utvecklat skämtlynn. När han står med cigaretten i den ena handen och groggen i den andra och storskrattande presenterar ännu en "ande" som inte tror på andevärlden, vet ofta inte ens den engelska publiken om den ska skratta eller lägga ansiktet i andra passande veck.

Präst

På senare år har Robin visserligen inte så ofta uppträtt med groggen och cigaretten. För han är präst i spiritualistkyrkan och har en egen församling utanför London i Harrow-on-the-Hill, och nu-förtiden är det där han oftast ger sina seanser.

Men han skiljer sig också på andra sätt från den vanliga bilden av medier — Robin är alltid förtjust i att göra så kallade "experiment", oavsett hur de är upplagda — och till skillnad från de flesta andamedier av världsklass klarar han sig mycket bra också om det är någon annan som bestämmer hur experimentet läggs upp. Jag skall beskriva ett så kallat stolsexperiment som Robin gjort tillsammans med mig.

Robin Stevens vid experiment på Vettinge herrgård tillsammans med artikelförfattaren.

Stolsexperiment

"Stolsexperimentet" är ett av de klassiska experimenten som har gjorts berömt framför allt av den holländske parapsykologen Tenhaeff och hans numera avlidna favoritmedium, Croiset.

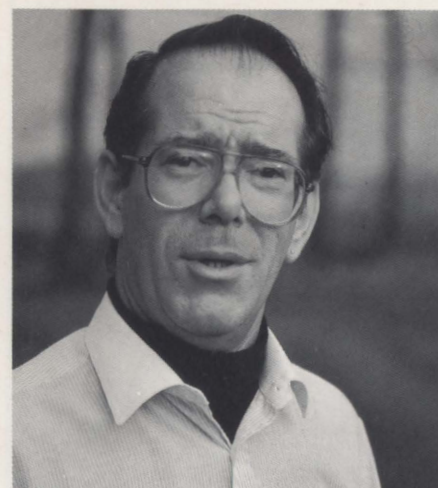
Vanligen görs ett stolsexperiment så att man väljer en viss stol i en viss rad i ett auditorium, och innan publiken kommer skriver mediet ner en beskrivning av den person som kommer att sätta sig på platsen. Om det är fullkomligt slumpmässigt vem som sätter sig på en viss plats — och om mediets beskrivning stämmer in — bör det ju vara någonting paranormalt; närmare bestämt räknar man med att mediet då uppvisar

förmågan till prekognition — förutvetande.

Inom svensk spiritualism är det idag ytterst ovanligt att medierna inlåter sig på några experiment offentligt, kanske beror det mycket på att verksamheten hos oss har kommersialiserats till en grad som vore otänkbar på anglosaxiskt område. Fast jag erinrar mig med verklig glädje ett svenskt medium som deltog i just ett stolsexperiment och gav så exakta uppgifter att allting blev fel den gången. Ett sådant resultat ger ju sär-eget nog ett kraftigt ökat värde åt de lyckade resultaten.

Inom mer vetenskaplig parapsykologi rynkar man idag på näsan åt stolsexperiment. Skälet är givetvis det vanliga,

Örjan Björkhem

Robin Stevens

man kan inte hitta något enkelt sätt att kvantifiera resultaten på eller att tillämpa sannolikhetsteori. Och numera är det egendomligt nog så att forskaren först bestämmer sig för vilka arbetsinstrument han skall använda sig av och först därefter för vilka fenomen som skall undersökas. Stämmer inte verkligheten sedan med instrumentationen, så är det verkligheten som får vika.

Svåra experiment

Nu skall i sanningens namn erkännas att stolsexperiment innebär många svårigheter. Det är till exempel ganska enkelt att fuska för mediet — han kan ha medhjälpare som elegant ser till att få den person som verkar "rättast" att sätta sig på rätt plats. Han kan också — om han är duktig trollkarl — byta ut kuverten med beskrivningar.

Dessa svårigheter går det emellertid att komma förbi. Själv brukar jag göra så att jag huvudsakligen använder en annan metod för att välja ut vem det är beskrivningen ska anses syfta på: När beskrivningen på personen lästs upp, drar man en lottsedel med ett nummer. Därefter drar man ett av tio kuvert. I alla de tio kuverten finns listor med alla de närvarandes namn, men i olika numerordning. Därigenom väljs personen alltså ut först efter att beskrivningen lästs upp och enda möjligheten till fusk är alltså om jag själv gör det. Om flera experiment görs vid samma tillfälle, används ibland den klassiska metoden jämsides med denna mer komplicerade, men resultaten brukar inte skilja sig åt.

Sommaren 1988 var vi ett sällskap svenskar som besökte Robins kyrka, och ett av stolsexperimenten utfördes med en dam som vi kan kalla Eva och så här gick det:

Robins utsaga:¹

- 1 Blå jeans
- 2 Ung (youngish) dam
- 3 Grånande hår
- 4 Topassmycke
- 5 Förtjust i barn
- 6 Förbindelse med kustområde utanför Stockholm
- 7 Per (mansnamn)
- 8 Bemärksedag i september
- 9 Äldre dam som nyligen avlidit, det gick fort (foto)
- 10 Oro (?) för resor
- 11 Förbindelse med landsbygden eller med jordbruk
- 12 Katerin (eller liknande namn)
- 13 Oro eller intresse för diet
- 14 Drabbas ofta av huvudvärk/migrän
- 15 Besöker regelbundet en stilla plats (en kyrka?)
- 16 Förändringar hemma
- 17 Förbindelse med VASTERAS (plats?) område väster om Stockholm
- 18 Ung man som nyligen gått över
- 19 Namnet Margaret
- 20 Förtjust i naturen/landet

Kontroll:

- Eva hade blå jeans
Eva var i 30-40-årsåldern
Korrekt
Eva hade en röktopas i ett halsband
Eva bekräftade detta
Eva bekräftade litet tveksamt

Eva förnekar detta
Förnekas av Eva
Förnekas av Eva

Förnekas av Eva
Förnekas av Eva

Förnekas av Eva
Bekräftas av Eva
Förnekas av Eva
Bekräftas av Eva

Förnekas av Eva
Bekräftas av Eva
Bekräftas av Eva

Hur tolkar man resultatet?

Robin Stevens egen tolkning av detta var att här hade han av 20 uppgifter fått 11 1/2 rätt (den halva var utsaga 6), så det var väl ganska bra?

Iakttagaren skulle väl snarast säga att Robin på sätt och vis hade otur. De fyra första uppgifterna handlade om sådant som vi andra kunde iaktta. De övriga 16 uppgifterna måste man fråga Eva om. Och det är ytterst ovanligt att människor förnekar ett så allmänt påstående som att man ofta har huvudvärk, eller att man oroar sig inför en resa. I själva verket skulle de flesta människor i Evas situation svarat att det stämde beträffande alla de 16 påståenden som hon så att säga själv fick sitta till doms över.

Var alltså resultatet dåligt? Jag skulle inte säga det. De fyra "objektiva" påståendena stämde nämligen alla och Eva var den enda av de 27 personerna som de stämde på — Robin hade alltså korrekt identifierat vem av de 27 det gällde.

Några saker behöver påpekas. En är att den allmänna uppgiften om "topassmycke" inte egentligen är "objektiv". Om Eva inte hade haft en stor röktopas om halsen utan sagt att hon hade den hemma skulle säkert också den "subjektiva" uppgiften accepterats. Men de övriga "objektiva" uppgifterna räckte för att identifiera Eva — och endast Eva — av de 27.

En annan sak som behöver påpekas är att publiken inte var särskilt imponerad. Jag har varit med om att Robin har givit 20 uppgifter, varav 19 varit korrekta och att publiken varit i fullkomligt uppror, samtidigt som den det gällt känt sig avklädd in på bara skinnet.

Men den gången var 18 av uppgifterna "subjektiva" och själv skulle jag kanske accepterat allihop (utom den nittonde: att jag var kvinna) om jag trott det gällde mig själv.

Under samma Englandsresa gjordes för övrigt också ett stolsexperiment med det mindre bekanta mediet Odile René. Hon inledde med att säga: "Det här är en man som tillhör gruppen, men som inte är här just nu." Och det stämde bara på en person — just den som sedan utvaldes med lotten!

Naturligtvis blir stolsexperiment inte alltid lika lyckade och ofta är det svårt att säga att de har misslyckats helt. Men håller man sig till de "objektiva" uppgifterna, som ibland är tunnsådda, så går det att säga om de stämmer in på en eller flera i gruppen.

¹ Normalt brukar man konstigt nog bara redovisa de korrekta uppgifterna, men jag väljer att redovisa allt som Robin sa eftersom det ger en riktigare — om också mindre glamorös — bild.

Forts på sidan 17

Ett kreativt, självorganiserande universum

Intervju med Jens Tellefsen

kommer omväxlande kaos och ordning: efter ordning kommer kaos och efter kaos kommer ny ordning och så vidare i till synes all oändlighet.

— Världen är inte så oändligt stabil och pålitlig, som vi leds att tro, när vi ser och känner på materien i dess många olika former, säger Jens Tellefsen. Den är också mycket bräcklig, instabil och kaotisk. Vi kan tänka på sådana välbekanta fenomen som vådrets ständiga växlingar, alltings åldrande och de överraskande naturkatastrofer som med ojämna mellanrum drabbar människorna. Vi kan även iaktta instabiliteten ute i världsrymden, när en supernova plötsligt blossar upp. Kvantmekanikens berömda obestämbarhetslag visar oss också att materien i grunden är osäker och oförutsägbar.

— Man kan alltså säga att ordning är granne med kaos. De båda tillstånden är intimt förbundna med varandra, kompletterar varandra och föds ur varandra.

— Kaostillståndet framstår inte längre som så hotande och slutgiltigt, som vi har tyckt. Man har börjat se att det finns en inre struktur, en regelbundenhet, i många system, när de övergår från ett ordnat till ett mer kaotiskt beteende. Detta har man inte uppmärksammat förut.

— Rör det sig om nyupptäckta naturlagar?

— Det vet vi inte ännu. Men det kan förefalla så.

— När nu alltings utveckling inte bara går från ordning till kaos, utan även från kaos till ny ordning, så framstår inte kaos längre som slutet och döden?

— Nej, kaos är inget sluttillstånd,

utan ett normalt beteende hos många system. Och det innehåller stora kreativa möjligheter. Därmed är det inte längre så fränstötande, utan tvärtom ett ganska tilltalande tillstånd, ett skapande tillstånd. Förr trodde man att hela universum till sist skulle sluta i någon sorts kaotisk värmedöd. Nu inser man att återkommande växlingar mellan ordning, kaos och ny ordning är en del av naturens otroliga processer. Efter kaos uppträder en ny och kanske mera komplex ordning helt spontant. Universum har nämligen en fantastisk självorganiserande förmåga och kan på grund därav skapa en helt oväntad ny ordning och komplexa strukturer.

— Säger oss de här nya tankarna något om hur universum en gång har blivit till?

— Ja, det gör de faktiskt. Forskarna tror sig nu se att även hos det ursprungliga kvantkaotiska tillståndet vid den Stora Smällen fanns en extremt hög grad av kreativitet hos det vaknande universum, både i det lilla och i det stora. Och denna kreativitet har i verkligheten aldrig sinat.

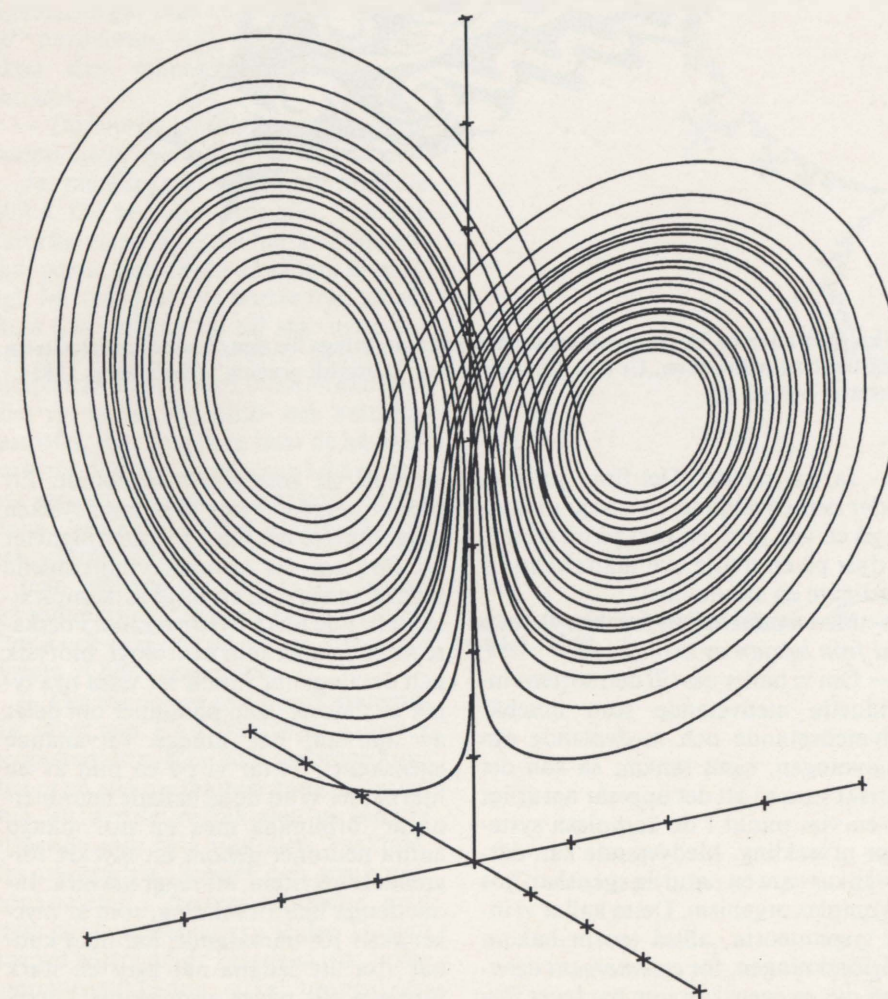
— Kan denna universums kreativitet förklara alla de myriader av ändamålsenliga livsformer som finns, utan någon medverkande andlig skaparkraft (Gud)? Är det matematik och fysik som förklarar hur världsallet blivit till?

— Det vet vi inte. Vi kan naturligtvis inte utesluta möjligheten att en Gud medverkar genom naturlagarna. Det finns stort utrymme för envar att se vårt universum som ett vackert tecken på en fantastisk ordning av en skapare.

— Men de nya insikterna om univer-

Jens Tellefsen

Universum skapar sig självt genom myriader av krafter, som är inneboende i det. Någon intelligent faktor, inomvärldslig eller utomvärldslig, behövs kanske inte för att förklara världens uppkomst och utveckling.

En "attraktor" visar på regelbundenheten hos kaotiska system. Ett deterministiskt kaos. Ur James Gleicks bok "Kaos" (Bonniers 1988).

sums kreativitet, som du berättar om, gör kanske behovet av en skapargud mindre?

— Ja, vi behöver inte föra in skaparen överallt för att förstå universum.

— Men hur skall alla de ändamålsenliga formerna förklaras utan att man räknar med en intelligent faktor?

— Det är i grund och botten ett mysterium. Men faktum är ju att komplexiteten i universum hela tiden ökar. Den oerhörda komplexiteten hos exempelvis växter, djur och människor har gradvis utvecklats ur en ursoppa av materia. Det förefaller som om universum orga-

niserar sig självt genom de matematiska och fysikaliska lagar som finns inbyggda i det. Universum tycks besitta en fenomenal kreativ förmåga när materia och energi, exempelvis gravitationsenergi, samverkar. Vi kan se detta i form av en vacker galax eller ett komplicerat planetsystem. Titta bara på Saturnus ringsystem! Det är mera komplicerat än vi någonsin kunde föreställa oss. Biologin är också full av exempel på universums självorganiserande förmåga, liksom kemien med dess kemiska klockor och kemiska vågor. En nästan otrolig, precis organisationsförmåga träder här fram.

Men det mest slående är förstås utvecklingen av livet självt med hjälp av DNA- och RNA-molekylerna. Den intelligenta faktor, som du efterlyser, kan gömma sig under dessa fantastiska strukturer och former.

— Utan det återkommande kaotiska i universum skulle världen kanske inte kunna skapa något alls?

— Nej, det är riktigt, då skulle universum till slut råka in i ett dödläge, där det inte händer något. Det skulle vara fastlåst i ett permanent tillstånd. Kaos är alltså normalt. Hjärnforskare har till exempel kommit fram till att det normala beteendet hos en levande, kreativ varelse är att ha det litet "halvkaotiskt" i hjärnan.¹ Detta kan de se på mönstret hos de olika hjärnsignaler som de rutinmässigt får fram i laboratorier.

— Men det finns ju en vetenskaplig teori som säger att oordningen i världen hela tiden ökar och att universum går mot en värmedöd av total stillhet.

— Ja, det är 1800-talets termodynamik som säger detta. Och det är förstås en deprimerande tanke. Enligt termodynamikens andra huvudsats har universum börjat i ett mycket högt energitillstånd, vilket gradvis minskar så att universum till slut, efter astronomiskt många årmiljarder, när all energi förbrukats, har samma värme överallt. Det är med andra ord lika kallt i hela universum. Det saknar då helt detaljer, egenskaper, strukturer; det är dött. Detta är den pessimistiska, nedåtgående tidspilen.

— Har man gått ifrån den uppfattningen nu?

— Nej då, men parallellt med den gamla pessimistiska teorin har vi idag ett mer optimistiskt synsätt. Komplexiteten i universum ökar ju hela tiden. Nya, mer avancerade livsformer uppkommer ständigt ur de gamla. Detta är den optimistiska, uppåtgående tidspilen. Det gamla synsättet var med andra ord alltför begränsat.

— Kan man verkligen förena dessa båda synsätt?

— Ja, det går utmärkt att göra det. Den gamla pessimistiska termodynamiken gäller bara slutna system, som inte har något utbyte med en omgivande värld. Sådana system kommer att gå

mot en värmedöd. Men inte många system, som vi känner till, är slutna. De är i stället öppna, dvs de utväxlar energi, entropi² och ibland också materia med sin omgivning.

— *Men är inte hela universum ett slutet system?*

— Jo, men universum hade från början otroligt mycket energi i form av gravitationskraft, och det är den vi nu lever på. Det är den som driver på universums expansion. I och med att vi har förmåga att importera energi och materia samt exportera entropi, kan vi skapa organisation på en plats på bekostnad av oordning på en annan plats. I fallet jorden är det solen som exporterar energi till oss, den energi som går åt till att driva utvecklingen här. Detta är ett mycket öppet system. Ett annat mycket öppet system är havet, oceanerna, och luften, atmosfären.

— *Men någon gång i framtiden tar energin alltså slut. Blir det en ny Big Bang då?*

— Nej, inte enligt den termodynamiska modellen. Utifrån den går världsalltet i stort mot ett stillestånd, en värmedöd. Det är ofrånkomligt.

— *Så det finns en pessimistisk grundsyn i alla fall?*

— Ja, visst gör det det, men det viktiga inom den nya kaosforskningen är att vi nu förstår att vi omger oss av öppna system. Jorden är, som vi såg, ett öppet system. Den skulle aldrig kunna utveckla sina komplexa strukturer och organismer, om den inte hade solen som energigivare. Men samtidigt som livet på jorden eventuellt går mot en organismernas fullkomlighet, går solen mot en säker värmedöd.

— *Kan det inte bli en Big Bang igen, dvs ett nytt universum, om det gamla dör värmedöden?*

— Jo, det kan det faktiskt, om universum drar ihop sig igen, sedan expansionen stannat av, om den nu gör det. Vi vet inte om detta kommer att hända. Men det finns en möjlighet. Då kan vi få den så kallade Stora Krossen, som i sin tur kan leda till en ny Big Bang (stor smäll...) som kan utlösa en ny skapelse.

— *En annan sak: har medvetandet någon plats i den moderna fysiken?*

— Både ja och nej! I de tidigare synsätten fanns ju inte medvetandet med, annat än i utkanterna, som en egenskap hos observatörerna, men i den nyaste fysiken, den fysik som behandlar det komplexa, där anar vi nog en ny syn på medvetandet som nästan ett nödvändigt resultat på de högre nivåerna av komplexitetsskalan.

— *Medvetandet kommer alltså fram i ett visst skede av utvecklingen?*

Det kreativa kosmos. Det ordnade universum kan frambringa liv: den ökande komplexiteten omfattar även människan. Ur Eric Chaissons bok "Kosmisk gryning" (Brombergs 1981). Bokstäver och pil J.T.

— Ja, kanske det. Det finns ju olika grader av medvetande: en sten är medveten på en viss nivå, en växt på en annan, ett djur på en tredje och människan på ytterligare en annan nivå.

— *Men medvetandet har inte funnits med från början av evolutionen?*

— Om vi håller oss till den sortens individuella medvetande som innebär självmedvetande och medvetande om omgivningen, samt tankar, så kan det faktiskt vara så att det uppstår naturligt vid en viss punkt i de komplexa systemens utveckling. Medvetande kan därför tänkas vara en naturlig egenskap hos en komplex organism. Detta kallar vi inom systemteorin, alltså teorin bakom kaosforskningen, för en *emergent egenskap*, dvs en egenskap som har legat fördold i systemet men som på en viss nivå kan träda fram och manifestera sig. Detta är en oerhört viktig tanke, att självorganiserande komplexa system kan uppvisa ständigt nya, emergerande egenskaper, som *inte* fanns med från början. Ibland talar vi i det här sammanhanget också om så kallade synergieffekter, dvs samverkande effekter. (Detta är exempelvis en mycket viktig faktor hos de starkt accelererande miljöproblem som vi nu finner överallt. Miljön är ju ett vidöppet system med hög komplexitetsgrad.)

— *Det finns en idé, framför allt inom österländskt tänkande, att medvetande faktiskt är universums grundsubstans. Vad säger du om det?*

— Jag är inte främmande för tanken, men som jag uppfattar det, talar vi då om mycket mer subtila saker, såsom till

exempel ett kosmiskt medvetande. Ett sådant begrepp ryms inte inom fysiken idag. Jag tror det finns goda möjligheter att förklara det normala, individuella medvetandet som en följd av komplexiteten hos de olika livsformerna. Forskare inom ämnen som neurologi, biofysik och datalogi har funnit att vissa nya typer av datorer, som påminner om delar av hjärnan, har många förvånande egenskaper. Tittar vi på en bild av en hjärna, ser vi att de så kallade neuronerna är förbundna med en stor mängd andra neuronerna genom ett mycket förgrenat trådsystem, ett risigt nätverk. Inom denna hjärnforskning, som är mycket aktiv för närvarande, har man kunnat visa att sådana nät äger en stark förmåga till något som skulle kunna kallas intelligens, minne, inläring, förmåga att känna igen mönster, med andra ord sådant som vi människor är så bra på och som gammaldags datorer är mycket dåliga på. Man kan säga att dessa nya datorer visar ett mycket rudimentärt medvetande. Nya modeller av dessa neurala datorer har alltså inbyggt i sig vad som kan vara kärnan till ett slags medvetande.

— *Och det skulle i grunden vara av samma art som människans medvetande?*

— Kanske det. Man har kunnat visa att datorer av en sådan art har en mycket märklig förmåga till kreativitet och organisation. Startar man en sådan dator, som då måste vara uppkopplad på ett visst sätt, med helt slumpmässiga ingångsvärden och låter den arbeta självständigt ett slag, händer något nästan

Jens Tellefsen

otroligt. Om man efter en viss tid ser efter vad datorn håller på med, kan man se att det har bildats ordnade aktivitetsmönster av enklare eller komplexare slag. Mönstren kan variera i tiden, de kan svänga fram och tillbaka, men de är tämligen stabila. Förstör man medvetet några förbindelser i nätet, kan man se att mönstret nästan inte förändras alls; signalerna går bara runt om de "skadade" punkterna. Allt det här förefaller likna den mänskliga hjärnans arbetsätt.

— *Datorerna skulle kanske rentav kunna börja agera litet självständigt?*

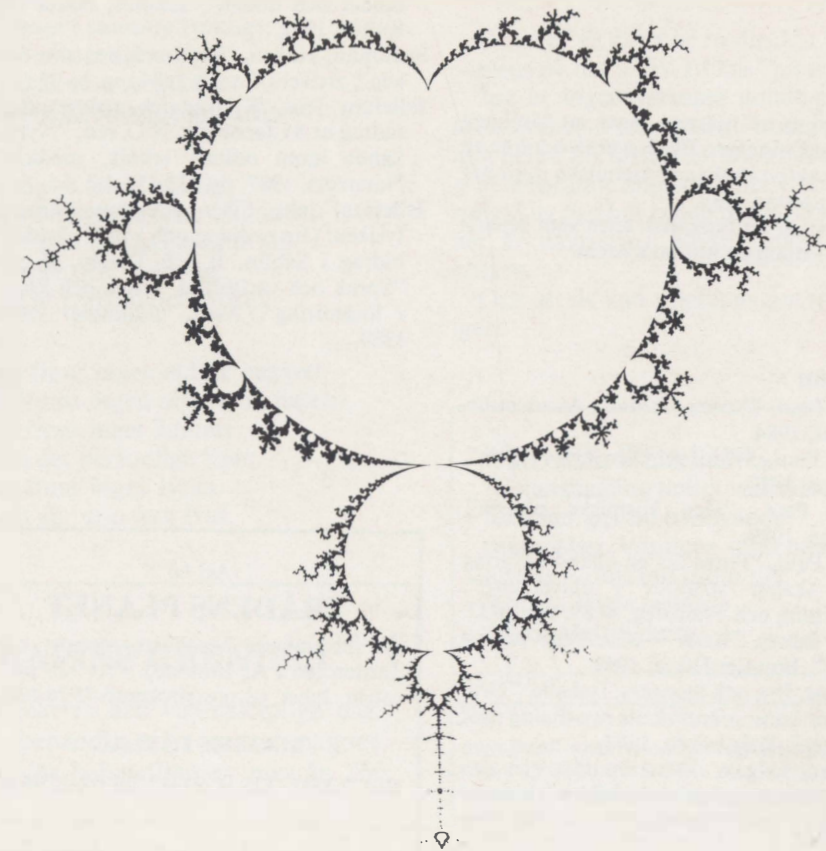
Ja, men det tycker jag inte vi skulle tillåta. Det är en hotande bild. Vi måste naturligtvis se till att vi har kraftiga etiska spärrar den dagen då sådant är möjligt. Men vi skall inte bortse från att sådana datorer kan bli till stor nytta för oss människor, exempelvis genom att hjälpa handikappade i olika situationer eller varna oss för miljö- och naturkatastrofer. Hur som helst låter de här nätverksmodellerna av hjärnan i datorerna oss ana att det just i komplexa system finns möjlighet för tankeverksamhet och intelligens.

Jens Tellefsen talar också om *fraktaler* som ännu ett nyttigt verktyg för att förstå och beskriva de många komplexa system vi har i universum.

— Det rör sig om en ny sorts matematik, säger han. En fraktal är en komplex geometrisk struktur, som ser oregelbunden ut på alla nivåer men ändå är likformig. En liten del av fraktalen har samma utseende som hela fraktalen. Fraktala, dvs uppbrutna, former och strukturer uppkommer i överensstämmelse med vissa enkla matematiska regler. De kan mycket bättre än de klassiska platonska kropparna (kvadrat, cirkel, triangel etc) beskriva en hel del av de myriader av oregelbundna former och beteenden som universum ju överflödar av. Titta exempelvis på en snökristall, ett blad på ett träd, en ormbunke, ett moln på himlen och en brottyta inom hållfasthetsläran; alla är de uppbrutna, fraktala strukturer.

— I alla händelser är universum oerhört kreativt, spännande och fullt av gåtor. Det har på något förunderligt sätt förmåga att ständigt skapa nytt, komma med nya överraskningar. Hela livet, livsprocesserna, ja till och med människan är ett tecken på universums fantastiska kreativitet. Och nu, när vi tycker oss se de här mönstren, är vi på jakt efter vad som kan tänkas ligga bakom allt ihop, den kosmiska planen. Det är en oerhört svår men samtidigt spännande

Forts på nästa sida

En fraktal som är oändligt komplex. Överallt hittar vi mindre kopior av den stora figuren. Ur Gleick, 1988.

En fullständig ormbunke växer fram med datorns hjälp och litet matematik. Varje punkt som bildar växten faller slumpmässigt enligt vissa enkla regler. Ur Gleick, 1988.

uppgift.

Noter

- ¹ Ritningar av hjärnan visar ett tämligen kaotiskt mönster. EEG-signalerna hos en frisk, aktivt tänkande människa uppvisar halvkaotiska drag.
- ² Entropi är en fysikalisk term som beskriver oordningen hos ett system.

Litteratur

- Davies, Paul, "Andra världar", Akademilitteratur, 1984.
- Davies, Paul, "Gud och den nya fysiken", Prisma, 1987.
- Davies, Paul, "Den kosmiska planen", Prisma, 1989.
- Davies, Paul, "Finns det en okänd naturlag som skapar struktur i universum?", Forskning och Framsteg, 4/89, pp 28-32.
- Gleick, James, "Kaos — vetenskap på nya vägar", Bonnier Fakta, 1988.
- Prigogine, Ilya och Stengers, Isabelle, "Ordning ur kaos: människans nya dialog med naturen", Bokslogen, 1984.
- Snellman, Håkan, "Medvetandet och den naturvetenskapliga världsbilden", bidrag i Pilotti, J och Wistrand, K, red, "Medvet-

tandet och döden", Tempus, Natur och Kultur, 1982.

Snellman, Håkan, "Gud och den nya fysiken", artikel i Gnosis 1/84, pp 24-35.

Tellefsen, Jens, "Fysiken och medvetandet", bidrag nr 8 i Jacobson, N O, red, "Nytänkande inom odling, teknik, medicin", Norstedts, 1987, pp 122-154.

Tellefsen, Jens, "Den gränsöverskridande fysiken: Om ordning och kaos i världen", bidrag i Sahlin, B och Thalén, P, red, "Språk och världsbild. Tanke och kultur i förändring", Åsak, utkommer under 1989.

SM

Ael Gi

TRÄDENS PLANET

en främmande besökares rapport om Jorden (80 s A5 limbind). Pris 32:- portofritt. Inbet. på postgirokonto 75 26 49-4.

MAXIMS FÖRLAG

Box 32007, 126 11 STH, Tel 08-42 96 10

Biorytm

Din biologiska klocka

För 40 kr får Du Ditt biorytmschema och intressant läsning om svängningarna i Ditt liv. Sänd 40 kr, namn, adress och födelsedag till pg 491 24 11-8, ©"Visibel", Box 14190, 400 20 Göteborg

Övernaturligt?

Hur skiljer vi på gott och ont? Följande skrifter av C. o J. Lee ger vägledning:

"AVSLÖJAREN"

— Häftad 136 sid — 15:-

"ANDEMAKTERNA"

Gammal upplaga

— Häftad 77 sid — 2:-

"PROFETEN ESDRAS

UPPENBARELSER"

Apokalyptisk skrift översatt till svenska av C. o J. Lee

— Häfte på 48 sid — 3:-

Porto tillkommer!

Granlunds Eftr.

Box 342, 199 03 ENKÖPING

Kosmologisk Information

— er et levende, uafhængigt tidsskrift for fri åndsforskning

— sætter dét kosmologiske verdensbillede, den danske intuitionstænker, Martinus, har fremsat, under seriøs debat.

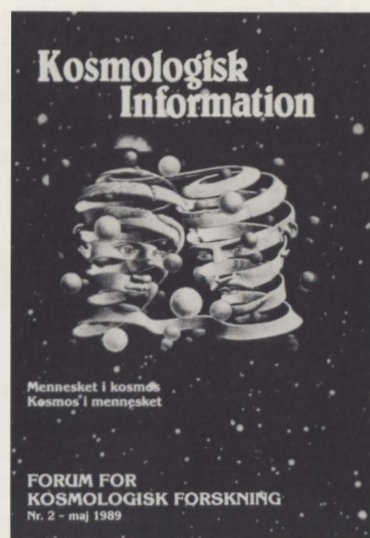
4 numre årligt (ca. 36 sider i A4-format).
Pris 100:- kr. årligt.

Få tilsendt gratis prøvenummer!

KOSMOLOGISK INFORMATION, Klintvej 85
DK 4500 Nykøbing Sj. Tlf. 59 30 36 51

*

Foredrag om kosmologiske emner tilbydes!
Indhent uforpligtende oplysninger!

LYCKAN

(Ur *Dhammapada*)

1. Vi lever i sanning lyckligt utan hat bland hatande. Vi bor utan hat bland hatande människor.
2. Vi lever i sanning lyckligt, friska bland sjuka. Vi bor fria från sjukdom bland sjuka människor.
3. Vi lever i sanning lyckligt, fria från girighet bland giriga. Vi bor utan girighet bland giriga människor.

4. Vi lever i sanning lyckligt, vi som inte äger något. Vi skall leva av glädje liksom de lysande gudarna.

5. Segraren ådrar sig hat. Den besegrade lever i lidande. Den som lämnat bakom sig seger och nederlag, han är fridfull och lycklig.

6. Det finns ingen eld lik begäret; det finns ingen olycka lik hatet; det finns inget lidande som det personliga livet; det finns ingen lycka som går upp mot frid.

Ivan Troëng: MAGNETTERAPINS GRUNDER

På ett instruktivt och lättfattligt sätt beskrivs den vetenskapliga bakgrunden, utrustning och grundregler för behandling. I avsnittet magnetterapins A-B-C finns rekommendationer för behandling av mer än 150 sjukdomar.

Sätt in 50:- på vårt postgiro 12 81 00-5, så kommer boken portofritt. Gratis skickar vi dessutom häftet **Magnetism — ett effektivt hälso- och läkemedel** och vår prislista.

Terapimagneter AB

Måsvägen 65, 312 06 Mellbystrand
Tel. 0430-250 10, 258 25

Det finns något bortom bergen...

"Vi tror att Gud är Kärlek och Makt och Sanning och Ljus... att alla hans barn en dag skall nå hans fotpall, hur långt på vilsna vägar de än må vandra..."

Upplev denna ljusa trosbekännelse i vår mässa söndagar kl 11.00 eller deltag i zenmeditation varannan torsdag kl 18.00.

LIBERALA KATOLSKA KYRKAN
Flottbrovägen 5, St Essingen, Stockholm
Tel 08-56 26 65

Församlingar finns också i Avesta 0226-517 30, Glimåkra 044-431 90, Göteborg 031-29 13 06, Lund 046-552 70, Norrköping 011-16 10 81 och Västerås 021-33 34 70.

Stolsexperiment Forts

Ungefär en gång av tre brukar Robin Stevens på detta sätt lyckas "gissa rätt".

Jag är ingen varmare anhängare av sannolikhetsresonemang utan håller mig hellre till förnuftet. Men vilken typ av resonerande man än väljer visar experiment av den här typen mycket klart att det är någonting paranormalt i görningen.

Och att de kan upprepas om och om igen.

VEDISK HEALING.

Distsanshealing enligt vediska tekniker ges till behövande människor. Vänligen sänd namn, adress + önskad hjälp till: Amrita Poste restante 25 101 Helsingborg

Sven-Bertil Anderssons healingkurser gör några års uppehåll fr o m 1990. Sven-Bertil ämnar utvärdera och skriva om healing samt söka ökat internationellt samarbete. Återstående kurser 1989: Healing I Göteborg 20-22/10, Ramsberg 27-29/10, Ronneby 1-3/12; 1990: Healing II Ramsberg 2-4/3, Healing III och skolavslutning Ramsberg 12-16/4. Tidigare elever behöver ej känna sig övergivna. Vi skall försöka öka pågående kontakter och verksamhet enligt Harry Edwards idéer och National Federation of Spiritual Healers' principer. Universalitet, komplementaritet, respektfullt samarbete med den medicinska professionen. (Se artikel i Sökaren nr 1, 1989!)

"SPELET OM DIN RESA TILL DEN ANDRA STRANDEN" Parapsykologiskt skådespel om rena meditationstillstånd. Upplysande återfödelseminne. All-enhetens klärvoajans, Pionjärers all-ena religion. Ur Bibliotekstjänsts recensioner: "...Oerhört facinerande, monistisk grundsyn, essensen ur olika religioner, vetenskaplig prägel, jämförande forskning, bönens affirmativa kraft... holistisk gudsupplevelse..." Boken+testfrågor sänds mot 50 kr till postgiro nr 2271-5, författaren biskop ELIS WIKSTRÖM. Postgirobeställ informationsblad nr 1: Universella meditationsskolan 5 kr. 33: Healing 5 kr. 34: "Det onda" 5 kr. 39: Frikatolsk principförklaring 5 kr. 43: "Fader vår" är feltolkad 5 kr. 58: Frihetsbrev upphäver kyrkomötesdogm 5 kr. 60: Kristi reinkarnationslära utdömd? 5 kr. 75: Ättio reinkarnationscitater 7 kr. 77: Kristusjaget 5 kr. 93: Frikatolska pionjärkyrkan 5 kr. 94: Är Gud 1, 3, (o-)personlig? 5 kr. 95: Fördummande ofri tro ifrågasätts 5 kr. 96: Prästroll-frågor för självkännedom 5 kr. Gudstjänstinform end porto.

Lena Kristina Tuulse vill att vi skall växa som människor

Psykologen Lena Kristina Tuulse är den som har satt igång växt-husrörelsen i Sverige. Hon är inspirerad av den moderna humanistiska psykologin, dvs olika former av upplevelse-orienterad psykologi, som kan sägas ha startats av Maslow och Ericson. Den går ut på att ge människor möjlighet att gå igenom en djup terapeutisk process till självkännedom och självförverkligande.

Hennes ovanliga väg började med att hon gick i egen familjeterapi för amerikanen Walter Kempler, vilken blev en av pionjärerna för familjeterapi i Sverige. Hon gick hos honom i närmare fyra år och arrangerade också en del av hans helgkurser och inspirationsdagar i Sverige.

— Det var under tiden med Kempler som jag började tränga in i mitt inre och uppleva min inre verklighet och mina inre sår, berättar Lena Kristina. Och jag började bryta ner mitt försvar, eller den attityd som jag hade till min omgivning att alltid vara till lags, att alltid vara sådan som jag upplevde att omvärlden ville att jag skulle vara.

— Det som drev mig att gå igenom olika terapier var en önskan att återerövra mera liv för mig själv, få mera vitalitet och större förståelse för mig själv. Men det blev också så att jag överförde det jag lärde mig till de människor jag som psykolog arbetade med.

Lena Kristinas intresse för att hjälpa människor med deras inre personliga utveckling ledde till att hon startade ett utvecklingscenter med namnet Galleri Medmera i Stockholm.

Galleri Medmera började som en tvärkulturell grupp, ett kulturellt center med konst och olika verksamheter som skulle stimulera människors kulturella

Lena Kristina Tuulse

upplevelse. Men som tvärkulturellt center fungerade Medmera bara ett år. Sedan skulle verksamheten läggas ner.

— Jag kommer ihåg den sista konstutställningen vi hade. Det var en brasiliansk-japanska som ställde ut under devisen "Allt vad vi har är våra två händer och en känsla för världen". De där orden gick till hjärtat på mig. Jag kände att jag ville göra något av bestående värde, något som kunde bidra till positiva förändringar hos människor och i världen.

Så i stället för att låta Medmera upphöra startade Lena Kristina Wäxthuset Galleri Medmera i samma lokaler. Det blev ett center för personlig utveckling, där kurser, föredrag och seminarier anordnades.

— Jag tänkte, säger Lena Kristina, att det måste finnas ett ställe där vi kan förändra oss som människor, där vi kan riva ned våra rädslor, bearbeta våra inre svårigheter och begränsningar, så att vi kan klara våra relationer, ta hand om våra barn på ett bra sätt samt vara ledande i utvecklingen.

Människans största problem är rädslan, menar Lena Kristina. Alla andra problem har sin rot i den, liksom våra attityder och värderingar.

— Vi är rädda för varandra, rädda för att inte vara accepterade, för att inte duga, för att bli bestraffade, för att bli utstötta.

Det finns olika metoder för att bli av med rädslan. Framför allt i Amerika har en rad metoder lanserats. Så Lena Kristina åkte dit varje år för att vidga sina vyer och utveckla sin personlighet. Hon tog del av och tillämpade bildtolkning, kroppsterapi, primalterapi och flera andra metoder för självförbättring.

— Den där rädslan, vad består den av?

— Jag ser den som spänningar, svarar Lena Kristina. Vi gör oss okänsliga genom att hålla impulser ifrån oss. Vi blockerar känslorna. Men vi avskärmar oss också fysiskt genom muskelspänningar. Vi tar inte emot den andra människan riktigt, utan garderar oss, håller ifrån oss, och därigenom behöver vi aldrig bli riktigt berörda.

— Vi tillhör en kultur som är väldigt känslolöslig. Jag var på Fidjiöarna i januari. När jag tänker på hur människorna där bemötte oss och varandra, upplever jag dem som världens vänligaste folk. I jämförelse med dem är vi svenskar avmätta och stela. Detta beror ju inte bara på rädsla, utan på hela vårt levnadssätt. Vi lever så isolerat och instängt i vårt kyliga klimat, och det bidrar till att forma den personlighet vi har.

"Vi sluter en ring för kärlek och enhet." Foto: Toomas Tuulse.

— Folk söderut är mer öppna. DN gjorde en undersökning en gång, där man gick och tittade på kaféer i Europa. Man såg efter hur många beröringar som förekom i olika länder. I Sverige var det bara ett fåtal beröringar, medan det under motsvarande tid i Italien var över hundra!

Lena Kristina menar att den reserverade hållningen har sin rot i det försvar som alltid funnits mellan kulturer, länder, klaner. Men i vår tid börjar vi förstå att vi måste se oss alla som en enda familj i ett enda land. Det synsättet kan vi få, om vi tar bort rädslan.

— Och hur blir man då av med rädslan?

— Vi måste se dess ursprung. Jag har sett den lilla tösen i mig, vad hon varit rädd för. Det gäller att känna igen sitt eget inre barn och se de tankemönster som har sin grund i detta barn, se vad som är skrämmande och sedan förändra mönstren genom att bejaka sig själv, uppmuntra sig själv och använda tankens förändrande kraft till att skapa den personlighet som är gynnsam för en själv.

— Är det inte svårt att förändra personlighetens grundläggande mönster?

— Det kan vara svårt. Det beror på hur villig man är att förändra sig.

— Hur kan man förändra sig?

— Den stora förändrande faktorn tror jag är kärleken, kärlekens kraft. Det behövs kärlek för att kunna förlåta. Det finns många metoder och tekniker, men om det inte strömmar en sann medmänsklig kärlek i tekniken, så är det svårt att få den att fungera. Det fordras

också att jag vill ta hand om mig själv, ta ansvar för mig själv, att jag vill styra mitt liv i stället för att bli styrd.

Lena Kristina berättar att de humanistiska psykologerna ser människans ursprung som gott. Freud trodde ju att människan var en lustfylld och driftstyrd varelse, egentligen inte god, utan egoistisk, så att hon måste tuktas för att bli bra, medan moderna filosofer och terapeuter ser människan som i grunden god och oskyldig. Den senare uppfattningen är utan tvivel mer kreativ.

— Vi måste se oss som goda för att kunna utveckla en god personlighet, säger Lena Kristina. Och vi kan bli mycket mer än vi är. Hjärnforskare säger att vi bara använder en liten del av vår kapacitet — resten används inte eller behärskas av gamla känslor och mönster.

— Religionen har ju också kärleksbegreppet. Kan inte religionen ha stor betydelse?

— Jo, det tror jag. Och även på religionens område behöver vi vidga oss och förena religionerna i stället för att avskärma oss i attityden att "det är vi som har den sanna tron".

Lena Kristina ser sig själv som kristen, som praktiserande kristen. Hon använder inte ord som synd och frälsning, och talar inte om Jesus, men det finns ett andligt element i hennes undervisning. Hon säger att det existerar en stark andlig ledning i tillvaron och att vi kan lära oss att leva *med* den, leva i samklang med skapelsekraften, vara en del av skapelsekraften och kärlekens kraft.

En person som betytt mycket för Lena Kristina är Fritz Perls, en föregångsman inom gestaltterapi.

— Jag har träffat hans första och hans sista fru, berättar Lena Kristina, och har gått litet i deras lära, så att jag lärt mig gestaltterapiens språk och grunder. Jag har fört in gestaltterapi i Sverige, har hållit kurser och har också haft klienter i individuell terapi.

— En grundtanke i gestaltterapi är att man skall hitta sitt inre genom att förstå sitt kroppsspråk, sina drömmar, överhuvud taget sitt sätt att uttrycka sig, så att man upphäver separationen mellan det inre och det yttre och kommer i kontakt med det undermedvetna. Det skapar en direktrelation till känslorna.

— En annan människa som varit väldigt inspirerande är Carl Rogers. Jag har gått i lära hos honom i Amerika. Han har framför allt lärt mig *respekten för medmänniskorna*, att verkligen lyssna till vad människor säger, och respektera det.

— Jag har också träffat Virginia Satir, som är familjeterapeut. Av henne har jag lärt mig se hur en familj är en organisk helhet, att det inte går att ta ut en individ ur familjen och arbeta terapeutiskt med honom och därefter låta honom komma tillbaka till sin vanliga familjesituation utan att bry sig om hur familjen fungerar. Ett problembarn kanske fungerar mycket bra utanför sin familj, men när det kommer tillbaka till familjen, återkommer problemen. Det kan vara så att störningen i barnets beteende är en följd av en spänning mellan fadern och modern.

— Den schweizisk-amerikanska läkaren Elisabeth Kübler-Ross har också varit en stor inspirationskälla för mig. Hon har framför allt visat hur man handskas med döden och döendet. Jag har besökt hennes center i USA, och hon har varit i Sverige flera gånger.

— *Men hur är det med den fysiska sidan av människan? Är den inte också viktig?*

— Jo, jag ser ju människan som en helhet, och därför bryr jag mig också om vad vi äter. På det området har Ann Wigmore betytt mycket. Hon har varit hos oss på Vaddö och undervisat. Hennes kunskap om hur man kan vända sjukdom till hälsa med hjälp av klorofyllrika vegetabilier är imponerande. Hon har själv ett par gånger i sitt liv varit nästan döende. Första gången, i unga år, lades hon på en gräsmatta, för det fanns inget att göra. När hon låg där, började hon repa gräs och äta. Och på en åker intill tog hon vetekorn och vetegräs och åt. Och hon tillfrisknade mot alla odds. När hon senare i livet fick en

Wäxthusfamiljen: snickare, lärare, konstnärer, musiker, barn — och så, naturligtvis, Lena Kristina. Foto: Toomas Tuulse.

cancerliknande sjukdom, vände hon sjukdomen till hälsa med hjälp av en diet med mycket klorofyllrik föda. Levande vegetarisk föda, framför allt vegetär och groddar, är hennes idé, som hon fört ut över världen.

— *Beror hälsan på kosten i första hand?*

— Jag brukar säga att hälsan beror på kosten, tankarna (hur du förhåller dig till dina känslor) och på hur du behandlar din kropp (motion). Det är ett samspel mellan mentalt och fysiskt.

— Födan är ju de byggstenar som vi bygger upp kroppen med. Det har stor betydelse att födan är ren och obesprutad, i så naturligt skick som möjligt, inte sönderkokt och sönderkonserverad.

— Myrna Zezza från Hawaii är andningsterapeut och har varit en stor inspirationskälla, när det gäller tankens skapande kraft. Leonard Orr har varit en förebild. Det är han som uppfunnit den frigörande andningen, vilken går tillbaka på tusenåriga kunskaper. Han har sett andningens betydelse för att frigöra individen från blockeringar. Jag har jobbat med honom i tio år, och jag tycker att frigörande andning är överlägsen de flesta terapeutiska metoder, när det gäller att skapa djupavslappning och snabbt komma ned till den nivå av medvetandet där våra beslut har fattats och där våra känslor ligger lagrade, så att vi kan fatta nya beslut om våra liv, dvs programmera om oss.

— Moshe Feldenkrais och Milton Trager har också betytt mycket. De är stora kroppsterapeuter. Jag har gått i träning hos dem, och det har varit ett sätt för mig att bli fri från mina hämningar, rädslor och blockeringar. Fel-

denkrais pratar om *medvetenhet genom rörelse*, och han har utvecklat en serie övningar, där man rör kroppens muskler på ett sådant sätt att medvetandet påverkas så att blockeringar löses upp och tanken blir fri. Musklerna låser sig liksom i paket, när man är rädd. Det gäller därför att lösa upp muskulaturen så att medvetandet frigörs.

— Milton Trager har utvecklat en speciell metod som påminner om massage och som är ett sätt att tala till nervsystemet via rörelser. Genom skakningar lösgör man kroppen bit för bit.

Wäxthusrörelsen är Lena Kristinas stora idé. Vilken betydelse vill hon att den skall ha?

— Jag vill sprida växthusrörelsen över Sverige och ge alla möjlighet att växa som människor, svarar hon. Jag önskar att växthusrörelsen skall bli en folkets rörelse, där alla kan få hjälp och inspiration att programmera om sig så att deras liv får en positiv utveckling. Jag tror att Sverige skulle kunna bli ett föregångsland i personlig utveckling och därmed också när det gäller att minska rädslan mellan länder och kulturer.

— Jag känner att det är bråttom, när jag hör alla forskare tala om hur kort tid vi har på oss, innan miljöförstörelsen är obotlig och vi befinner oss i en helt ny värld.

— Om vi befriar oss från vår rädsla så att kärleken får leda vår tillvaro, då kan vi bygga upp samlevnadsformer som gynnar människans överlevnad.

Adress: Wäxthuset, PL 318 A, 760 40 Vaddö.

New Age i SvD

I mars och april hade Idagsidan i SvD en reportageserie om New Age, skriven av Ami Lönnroth. Den beskrev främst Esalen-institutet i Kalifornien, ett konferenscenter, som ibland sägs vara New Age-rörelsens vagga och nuvarande centrum. Där har en rad framstående personligheter i den nya tidsåldern framträtt, såsom Fritz Perls, Rollo May, Carl Rogers, Fritjof Capra och Stanislaw Grof.

Förvånat hör den svenska reportern av några amerikaner hon träffar i San Francisco att Esalen är känt för — nakenbad. Och mycket riktigt, när hon väl är framme på det berömda stället, visar det sig att de som vill, kan bada nakna tillsammans. "Det är onekligen en sär egen situation att sitta där i det varma svavelhaltiga badet och tala med dessa alltid lika väluppföstrade och delvis rätt så konventionella amerikaner. Men utan kläder på sig!" Skriver Ami Lönnroth.

Kinesamerikanen och t'ai chi-läraren Al Huang berättar att Esalen grundades för 26 år sedan av två Stanfordstudenter som hoppat av från den akademiska världen. "Själv har jag regelbundet kommit hit och hållit workshops i 22 års tid och hela tiden har detta varit ett ställe som behållit sin öppenhet. Vissa fenomen har kommit och gått, men hela tiden har Esalen behållit sin karaktär av experiment — här är allt tillåtet, här får allt provas, det må gälla en ny terapiform, nya rön inom fysiken eller ett annorlunda sätt att odla grönsaker."

Reportern träffar många intressanta människor på Esalen. En kvinna, Marian Head, har varit personaladministratör vid den amerikanska senaten, men hoppat av för att leva ett mer meningsfullt liv. Hon har fått en avgörande andlig upplevelse under en kurs om pengar (!) och berättar: "Jag skulle förmedla innebörden i begreppet 'tillit'. Den rekvisita jag hade till förfogande var ett antal byggklossar. Till slut tog jag en av dem och överantvordade den till en annan kvinna i gruppen så att det kändes som om det var mitt liv jag lade i hennes händer. — Och det jag upplevde i den stunden var en tillhörighet och känsla av helhet som jag aldrig tidigare hade upplevt. Jag hade kopplat bort mitt rationella tänkande och därmed också min avgränsning från mina medmänniskor. Jag fick en medkänsla med hela världen som var omvälvande!"

Marian Head säger om New Age att den för henne andligen innebär att hon "upplever en förankring i livet självt, en

tillgång till en urkälla som ger mig kraft att arbeta för ett kärleksfullare umgänge mellan oss alla som lever på denna jord".

Nu arbetar Marian och en grupp, som hon tillhör, bland annat med att ordna utbytesprogram mellan USA och Sovjet.

Ett antal svenskar söker sig också till Esalen. En chefsåklagare från Göteborg arbetade i trädgården. Hon sa: "Gemensamt för alla som kommer hit är väl att ingen av oss egentligen vill ha ett 9-5-jobb. I varje fall vill vi ta semester från rutinerna. Man behöver hitta en oas att vila vid en stund."

Bland dem som intervjuades av Ami Lönnroth var Fritjof Capra, fysikern som med sina observationer av likheter mellan mystik och modern fysik bli-

vit en centralgestalt inom New Age. Han menar att allt hänger ihop, att allt och alla är sammanlänkade i ett ömsesidigt beroende, en dans som snart blir en dödsdans, om vi inte ser upp. Idag är Capra mycket engagerad i miljörörelsen. Han menar att människan måste ändra sitt sätt att tänka. Han tror att "människor kan ändras och världen bli annorlunda om människor talar med varandra och lyssnar på varandra. Han nämner Gorbatsjov som en god samtalarare på det globala planet: — Vad vi behöver är dialog. Det är bara ur dialog som något nytt kan växa!"

New Age-rörelsen är intressant. Det är också Esalen-institutet och Idagsidan i SvD.

SM

Den gyllene regeln

Trots olikheter har vi alla ett gemensamt arv; det som universellt kommer till uttryck i texten Den gyllene regeln, en andlig ledlyd som, om den följdes, i hög grad kunde minska vår tids ondska.

Indianen: Store Ande, giv att jag icke klandrar min nästa förrän jag vandrat en mil i hans mockasiner.

Buddhisten: På fem sätt bör man hjälpa sina vänner och tjänare — genom storsinnet, vänlighet och godhet, genom att behandla dem så som man själv vill bli behandlad och genom att vara fullkomligt rättfärdig.

Den kristne: Allt vad I viljen att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem; ty detta är lagen och profeterna.

Kon-fu-tse: "Finns det något ord", frågade Tzu Kung, "som kan gälla som en grundregel hela livet igenom?" Mästaren svarade: "Är icke medkänsla detta ord? Handla icke mot andra så som du icke vill att de skola handla mot dig."

Grekerna: Gör icke mot andra vad du själv icke vill fördraga.

Isocrates

Behandla dina vänner så som du vill att de skola behandla dig.

Aristoteles

Hinduismen: Man bör icke handla mot andra så som man icke själv skulle vilja bli behandlad. Detta är pliktuppfyllelsens (dharma) innersta väsen. Allt annat kommer från själviska begär.

Islam: Ingen av er är en troende förrän han unnar sin broder lika mycket gott som han unnar sig själv.

Judendomen: Du skall icke hata din broder i ditt hjärta... utan du skall älska din nästa såsom dig själv.

Zarathustra: Endast den människa är god som icke gör mot andra sådant som hon icke önskar skall göras mot henne själv.

När tillräckligt många fritt tänkande människor öppet ger uttryck åt sin innersta tro, kommer de att bilda ett "tankens broderskap", som blir ett bålverk av så stor andlig styrka, att alla nationella tvister upphör och sönderingens gissel försvinner.

(Från James A Long, *Vidgad livssyn*, Proprius förlag.)

Psaltaren en tröst för sorgsna människor?

Östen Kjellman

I kyrkan hörde jag prästen läsa utdrag ur Psaltaren. Om "hjorten som trängtar till vattenbäckar" (42:1) och om han som "låter mig vila på gröna ängar och för mig till vatten, där jag finner ro... han vederkvicker min själ och leder mig på rätta vägar... om jag ock vandrar i dödsskuggans dal, fruktar jag intet ont" (23:2-4). Vidare vackra liknelser om "sparven som funnit ett hus och svalan som funnit ett bo åt sig, där hon kan lägga sina ungar" (84:4).

Dessa citat fick mig att tro, att denna bok i bibeln utmärkte sig för vacker poesi och kanske många tröstande ord till ledsna och oroliga människor. När jag kom hem, tog jag fram bibeln för att se efter. Jag konstaterade tyvärr, att prästen inte gjort ett rättvisande urval. Han hade helt enkelt vilselett åhörarna. Texterna i Psaltaren visade sig till mycket stor del vara undermåliga och gav knappast god behållning. De upplyste dock en hel del om den judiska religionen.

Mycket av Psaltarens innehåll är lov-sånger och tacksägelser till Gud. Dessa upprepas gång på gång ungefär på samma sätt. För dem som sätter värde på "trons högstämning" kan det vara bra att läsa dessa delar av Psaltaren. Men en väsentlig del av innehållet kan beskrivas på följande sätt:

De ogudaktiga och de rättfärdiga

Många psalmer handlar om hur dåligt det går för de ogudaktiga och hur bra det går för de rättfärdiga. Vilka är nu de ogudaktiga? Det är alla icke-judar, hedningarna, Israels motståndare.

De rättfärdiga är judarna. De benämnes i Psaltaren även "de fromma" (hebr chasdim). Det hebreiska ordet chasid för from betyder närmast "hängiven, trogen" (Sv Bibl lex). "De fromma" i Psaltaren är enligt Svenskt Bibliskt Lexikon liktydigt med hela Israel (se t ex

Konung David tillskrivs flera av sångerna i Psaltaren. Hans Holbein d. y.

Ps 50:5).

"Herren skall upphöja dig till att besitta landet; du skall se med lust huru de ogudaktiga varda utrotade" (Ps 37:34).

"Det var du, Gud, som med din hand utrotade hedningarna, du fördärvade andra folk" (Ps 44:3)

"Fördärva dem (de falska vännerna), Herre: gör deras tungor oense. Döden komme över dem oförtänt, levande fare de ned i dödsriket. Gud, störta dem ned i gravens djup... Jag förtröstar på dig" (Ps 55:10, 16, 24)

"De ogudaktiga... gift är i dem likt ormens gift. Gud, krossa tänderna i deras mun. Låt dem bli till intet. Den rättfärdige skall glädja sig, när han skådar hämden, han skall två sina fötter i den ogudaktiges blod. Ja, den rättfärdige får sin lön; ja, det finns en Gud, som dö-

mer på jorden." (Ps 58:4-5, 7-8, 11-12)

"Du Israels Gud, vakna och hemsök alla hedningar, hemsök utan nåd alla trolösa... Var afton komma de tillbaka, de tjuta såsom hundar och stryka omkring i staden. Förgör dem i vrede, förgör dem, så att de ej mera äro till!" (Ps 59:6-7, 14)

"Gud, att du ville dräpa de ogudaktiga!... Skulle jag icke hata dem som hata dig, Herre? Skulle jag icke känna leda vid dem som stå dig emot? Jag hatar dem med starkaste hat, ja, mina fiender hava de blivit" (Ps 139:19-22)

Psalmisten har märkt att det trots alla böner går de ogudaktiga, dvs hedningarna, väl. Men han tröstar sig med att Gud ändock skall förgöra dem till slut: "Du förgör var och en som trolöst avfaller från dig." (Ps 73:27)

Det kan knappast vara bibelns texter som valts till grundvalar för vårt rätts-samhälle idag: "En ogudaktig, när han kommer inför rätta, må han dömas skyldig... Blive hans dagar få... Varde hans barn faderlösa och hans hustru änka. Må hans barn alltid gå husvillan och tigga... Ockraren, må ingen finnas som hyser misskund med honom och ingen som förbarmar sig över hans faderlösa. Hans faders missgärning varde ihågkommen inför Herren, och hans moders synd varde icke utplånad... Sådana mäns åminnelse må utrotas från jorden." (Ps 109:6-15)

Fiendernas behandling

När det gäller Israels fiender finns ingen förskoning. Hämden är det viktigaste draget. "Babel, säll är den som får vedergrälla dig allt vad du gjort oss. Säll är den som får gripa dina späda barn och krossa dem mot klippan" (Ps 137:8-9)

"De fromma", dvs Israels folk, skall "utkräva hämd på hedningarna och hemsöka folken med tuktan, binda deras konungar med kedjor, deras ädlingar med järnbojor. En härlighet blir det för alla hans fromma. Halleluja!" (Ps 149:5-9)

De erövrar Israel gör prisas i Psaltaren. Vad gjorde Gud när judarna kom från Egypten? frågar psalmisten. "Han gav åt dem hedningarnas länder, och folkens förvärv fingo de (judarna) till besittning." (Ps 105:44)

"Du, Herre, har förgjort de ogudaktiga, deras namn har du utplånat för alltid och evinnerligen, fienderna äro nedgjorda, utrotade för alltid; deras städer har du omstörtat, deras åminnelse har förgåtts" (Ps 9:6-7) I anslutning här till kan man kanske läsa Ps 66:3: "Gud, huru underbara äro icke dina gärningar!"

"Förgör dem (främlingarna)... då skall jag prisa dig, o Herre, ja ur all nöd räddar det mig och mitt öga får se med lust på mina fiender." (Ps 54:7-9) "Skulle de räddas...? Nej, slå ned folken, Gud, i din vrede." (Ps 56:8)

"Gör med dem (fienden) såsom med... som blevo till gödning åt marken." (Ps 83:10-11, 18)

Det är väl alla "yttranden" av Gud om att förgöra, krossa, fördärva, hemsöka osv som får psalmisten att utbrista (Ps 92:6-7): "Hur stora äro icke dina verk, o Herre! Ja, övermåttan djupa äro dina tankar. En oförnuftig man besinner det ej, och en dåre förstår icke sådant!"

"Herren är nu konung! Eld går fram för honom och förbränner hans ovänner runt omkring" (Ps 97:1, 3)

De som önskar försoning och frid mellan människorna följer knappast bi-

54 PSALMEN

Bön om räddning ifrån fiender.

1. För sångmästaren, med strängaspel; en sång av David,
2. när sifiterna kommo och sade till Saul: »David håller sig nu gömd hos oss.» 1 Sam. 23:19 f. 26:1 f.

ud, fräls mig genom ditt namn, och skaffa mig rätt genom din makt. Ps. 20:2. 31:4.

4. Gud, hör min bön, lyssna till min muns tal.

5. Ty främlingar resa sig upp mot mig, och våldsvarkare stå efter mitt liv;

de hava icke Gud för ögonen. Sela.

Ps. 10:4. 86:14.

6. Se, Gud är min hjälpare, Herren uppehåller min själ.

7. Må det onda falla tillbaka på mina förföljare, förgör dem, du som är trofast.

8. Då skall jag offra åt dig med villigt hjärta; jag skall prisa ditt namn, o HERRE, ty det är gott.

9. Ja, ur all nöd räddar det mig, och mitt öga får se med lust på mina fiender. Ps. 59:11.

beln, ty där står i Ps 108:14: "Med Gud kunna vi göra mäktiga ting; han skall förtrampa våra ovänner."

Världsherravälde

Den svenska officiella inställningen till Israel idag och en stor del av den svenska opinionen gör misstaget att ej inse judendomens betydelse för Israel. De flesta tror, att Israel är en stat som alla andra, att denna stat i det internationella umgänget skall ha samma rättigheter och skyldigheter som andra stater.

Men för judendomens anhängare är det inte så. För dem lever den urgamla tanken om den sakrala statsledningen. Att utbreda den egna religionen i hela världen är detsamma som att utbreda den egna världsliga statsmakten i hela världen. Det sägs klart ut i bibeln och såvitt jag funnit tydligast i Psaltaren.

För denna tolkning av Psaltaren, när det gäller judarnas världsherravälde-ambitioner, se även Svenskt Bibliskt Lexikon, som under rubriken Psaltaren skriver: "Jahve framträder med exklusiva anspråk på att vara hela världens gud — i Psaltaren såväl som hos profeterna. Denna universalism är förknippad med den mest renodlade nationalism. Jahves smorde, Israels konung, gör också anspråk på världsmakten och med honom gör hans folk det." (Lexikonet hänvisar här till Ps 2, där Herren säger på detta

sätt till Israels ledare: "Begär av mig så skall jag giva dig hedningarna till arvedel och jordens ändar till egendom. Du skall sönderslå dem med järnspira, såsom lerkärl skall du krossa dem!")

Sv Bibl Lex fortsätter sin beskrivning av Psaltaren: "De främmande folken få del i det kommande 'fredsriket' endast genom Israels seger över fienderna. Den fred som väntar är alltid en Pax Israelitica. Ingenstädes i Gamla Testamentet är denna nationalism mer renodlad än i Psaltarens psalmer. Ty denna form av nationalism är given redan med det sakrala kungadömet väsen och ideologi. Den jahvistiska exklusiviteten har ytterligare förstärkt den givna tendensen."

Man kan inte undgå att fundera över hur väl Israels politik i dag följer Psaltarens gamla texter. Här är några utdrag, som belyser det sagda:

Judarnas gud skall segra över alla folk, det är meningen med Ps 22:28-32. Där sägs bl a att Herren skall råda även över hedningarna. "Herren... en stor konung över hela världen, tvingar folk under oss (judarna), och folkslag under våra fötter." (Ps 47:3-4)

Om Israels konung heter det: "Må han härska från hav till hav och ifrån floden intill jordens ändar... Alla konungar falle ned för honom, alla hedningar tjäna honom." (Ps 72:8, 11)

"Alla folk tacka dig, o Gud. Du leder folkslagen på jorden." (Ps 67:4-5) "O

Gud, håll dom över jorden, ty du råder över alla folk." (Ps 82:8) "Jag skall göra honom (Israels konung) till den högste bland konungarna på jorden." (Ps 89:28)

Religion och statsmakt går hand i hand. När därför psalm 96 uppmanar alla jordens folk att "lovsjunga Herren", är innebörden att de skall underkasta sig Israel. Alla folks anslutning till judendomen betyder att Herren, Israelstaten, är "världsdomaren". I denna psalms 13:e vers heter det: Alla gläder sig, ty "Herren kommer för att döma jorden".

"Herren är nu konung! Därför darra folken... Därför skälver jorden." (Ps 99:1) Med Jerusalem som ett slags centrum skall "alla folk församlas och alla riken för att tjäna Herren". (Ps 102:22-23) Att tjäna Herren är ett uttryck för underkastelse under Israel.

Hur Israels folk är förmer än andra och står över andra folk redogörs för i Ps 147:19-20: Herren har "förkunnat för Jakob sitt ord, för Israel sina stadgar och rätter. Så har han icke gjort för något hednafolk och hans rätter, dem känna de icke. Halleluja!" Ändå fanns det, när detta skrevs, en högt utvecklad lagstiftning på flera ställen i världen.

Gudsbilden

Krypande på knä inför tronen, ett ständigt lovsjungande och prisande på ett som jag uppfattar det inställsamt och fjäskande sätt, försök att blidka "Herrens" vrede — det är den gudsbild Psaltaren tillhandahåller. Att Gud skulle vara lik en orientalisk pascha! Det är inte att undra på att psalmisten ber (Ps 39:14): "Vänd ifrån mig din blick så att jag får vederkvickas..."

"Du, du är fruktansvärd; vem kan bestå inför dig när du vredgas?" (Ps 76:8) Man skall också bära fram skänker åt "den fruktansvärde" (Ps 76:12) "Fruktansvärd är han för konungarna på jorden." (Ps 76:13)

I psalm 86 är det fråga om att försöka göra Gud på gott humör genom att säga, att även hedningarna skall komma och tillbedja Israels Gud. Bönen i denna psalm innehåller också detta: "Giv åt din tjänare din makt!" (Ps 86:16) Det vore ingen dålig bönuppfyllelse.

I psalm 93:1 är Herren identisk med en konung som omgjordat sig med makt och behärskar jorden. Gud hade vid något tillfälle tänkt förgöra även judarna. "men Mose trädde fram som medlare för att avvända Guds vrede, så att den icke skulle fördärva". (Ps 106:23)

Gud kallas för hämnens Gud bl a i Ps 94:1 och Ps 99:8. Krigiskheten klar-

göres i Ps 144:1: "Herren, min klippa, han som lärde mina armar att kriga, mina händer att strida"

Egenrättfärdighet

"Herren lönar mig efter min rättfärdighet... Jag höll mig på Herrens vägar och avföll icke från min Gud i ogudaktighet... jag var ostrafflig inför honom och tog mig till vara för missgärningar... därför vedergällde mig Herren efter min rättfärdighet, efter mina händers renhet..." (Ps 18:21-25)

"Jag vandrar i ostrafflighet." (Ps 26:1) "Jag vandrar i din sanning, jag sitter icke hos lögnens män, med hycklare har jag ingen umgängelse." (Ps 26:3-4)

"Du älskar ont mer än gott... därför skall ock Gud störta dig ned för alltid... och utrota dig. Och de rättfärdiga skola se det och le åt honom. Men jag skall vara såsom ett grönskande olivträd i Guds hus..." (Ps 52:5ff)

"Jag är betryckt och fattig, men jag är from!" (Ps 86:1-2) "Herre jag håller din lag." (Ps 119:55) "Jag är klokare än alla mina lärare, ty jag begrundar dina vittnesbörd. Jag är förståndigare än de gamle, ty jag tager dina befallningar i akt. Jag avhåller mina fötter ifrån alla onda vägar." (Ps 119:99-101)

"Det lilla som en rättfärdig har, är bättre än många ogudaktigas stora hävor." (Ps 37:16) Detta måste man hålla med om, men det ligger nära till hands för den vanlige medborgaren som lever i små omständigheter att anse sig själv för rättfärdig, medan han finner tröst i att tycka, att de som tjänar mera, är "ogudaktiga".

Lidande, livssyn

I Psaltaren finns ingenting av det Gustaf Fröding beskriver på följande sätt:

"Men Xenofon...
var stolt och glad att se hellener
kunna lida
och ändå kunna glädja sig och höja
sig
till mera ädla ting än sorgen över
nöden
och icke som barbarer böja sig
i skräck och vanvett under hårda
öden."

I stället är många psalmer fyllda av klagolåtar över det egna lidandet. Den enda riktiga glädjen Psaltaren tycks tala om är när de "rättfärdiga" får möjlighet att beskåda den nöd som drabbar de "ogudaktiga". I Ps 91:7-8 får vi veta, att "om ock tusen falla vid din sida, ja tio tusen, så skall det dock inte drabba dig (dvs den "som sitter under den Högstes

beskärm"). Dina ögon skola blott skåda därpå med lust, och du skall få se de ogudaktigas lön."

Även i Ps 92:12 talas det om den lust med vilken man tar del av "förföljares" och "onda" människors öde. Det finns dock vissa andra glädjeämnen, nämligen "vin, framalstrat av Gud, som gläder människans hjärta". (Ps 104:15)

Övrigt

Psaltaren innehåller liksom de flesta andra av bibelns böcker flera obegripliga ställen, i varje fall obegripliga för dem som inte har tillgång till teologernas (bort-)förklaringar. "När vårt liv är som bäst, är det möda och fåfänglighet." Ja, så står det i Ps 90:10. Jag kan förstå, att man kan känna sig tillfredsställd och ha det bra efter en mödosam dag, förutsett att man inte arbetat ihjäl sig. Men fåfänglighet!

Att läsa Psaltaren har inte varit enbart negativt. Ta tex Ps 32:9: "Varen icke såsom hästar och mulasnor utan förstånd, på vilka man lägger töm och betsel för att tämja dem, eljest får man dem ej fram." Ett gott råd ges i Ps 118:8-9: "Bättre är att taga sin tillflykt till Herren än att förlita sig på människor eller att förlita sig på furstar."

Full förståelse har jag för psalmförfattaren, när han i 53:3-4 talar om att "Gud skådar ned från himlen på människornas barn för att se om det finnes någon förständig...". Men Gud finner att "allesammans äro de fördärvade. Ingen finnes som gör vad gott är, icke en enda."

Nu slutar jag med att säga som psalmisten i 118:24: "Detta är den dag som Herren har gjort; låtom oss på den fröjdas och vara glada."

Ny bok:

Johannes Weise

Det usynliges maler
Glimt fra en visionär
Billedkunstners verden

Denna bok kan köpas från
Bokförlaget Sv. Sopela,
Box 388, 201 23, Malmö.
Telefon: 040-11 73 68.
För bet. per pg 57 17 86-3 = 190 kr.
Postförsrott = 208:30 kr.
Se SÖKAREN nr 5, sid 30!

Oscar Levertin

På judiska kyrkogården i Prag

Lägg icke blommor, band och fransar
på vårdnen över deras ben,
ej livet gav dem gröna kransar
men sten. På vårdarne lägg sten!

Så gjorde fädren, de som jagats
från land till land i spe och skam
och genom sekel som ej dagats
sett ghettons jämmer slå sin stam.

Där den förtröttade fått somna
från hemlös vandrings tistelstråt
och ängslat hjärta äntligt domna
från andras hån och egen gråt,

där ej med sommarns löften gäcken
den döda ro, som vunnits ren.
Ej blommor lägg som kärlekstecken
på vårdarne, ej grönt. Lägg sten!

Vision och verklighet

Alf Ahlberg

Vad skall vi tänka om de mystiska visioner av "övernaturliga" ting, som omtalas i alla kulturer och religioner, hos naturfolken lika väl som i högkulturer, i vår egen tid ("mystikern i Vällingby" är långt ifrån någon unik företeelse) lika väl som i gamla tider? Vad skall vi tänka om de visioner, som omtalas i Gamla testamentet (Jes 6; Hes 1 m fl)? Eller om heliga Birgittas "uppenbarelser"? Eller om de döende katoliker, som "sett" den heliga Theresa av Jesusbarnet (d 1897) komma med en rosenbukett i handen för att hjälpa dem över gränsen? Eller den mäktiga visionen av Gud i elfte sången av hinduernas heligaste text, Bhagavad-Gita? Eller...? Ja, man kunde fortsätta uppräknningen hur långt som helst.

Alla olikheter till trots finns det mellan dessa visioner vissa genomgående likheter. Man upplever något obeskrivbart, utsägligt, och mystikerna i alla tider har brottats med språket för att åtminstone i bilder ge en aning om det upplevda. De talar om ljus, men inte vanligt fysikaliskt ljus. "Mystikern i Vällingby", fru Ruth Dahlén, talar om universums innersta mysterium såsom "kärlek" och fortsätter: "Jag såg också denna kärlek som strömmar av ljuspartiklar..." Ljusfenomen talar också dr R M Bucke om i sin märkliga vision, omtalad i nr 4, 1970, av denna tidskrift. Man känner sig vidare försatt till en annan dimension i tillvaron, som ligger bortom tid och rum. Man upplever enheten med allt som är, vare sig man använder ordet "Gud" för denna enhet eller något annat uttryck. "Med ens såg han, att allting verkligen var Gud", heter det om en lärjunge till Ramakrishna,

en indisk mystiker från förra århundradet. "Ett nytt världsallt hade öppnat sig för honom. Bländad återvände han hem." Vanligen åtföljes dessa mystiska upplevelser inte bara av en visshet av långt högre grad än våra sinnens vittnesbörd utan också av en obeskrivlig känsla av glädje, trygghet, frid som övergår allt förstånd.

Frågan är nu denna: dessa mystiska visioner, omtalade i alla tider och kulturer, även i vår egen — motsvaras de av en objektiv verklighet, ger de oss någon kunskap om tillvaron, oåtkomlig för vanliga vetenskapliga metoder, eller är de bara subjektiva, psykiska tillstånd? Finns det möjligen dimensioner och "verkligheter", som endast öppnar sig "för själens öga", och detta under betingelser som för oss åtminstone tills vidare är alldeles okända?

Om man i detta sekels början ställt sådana frågor, skulle väl de flesta sk "upplysta" människor ha svarat ungefär så här. Dels är det fråga om gammal vidskepelse, som även eljest kloka människor ibland har en benägenhet att "återfalla" i, dels är det fråga om "hallucinationer", som beror på "centrala retningar" i hjärnan, tex under hög feber, abnorm blodtillförsel osv. "Vidskepelse" var på den tiden den stora säck, vari man stoppade allt, som inte passade in i den dåtida sk "vetenskapliga världsbilden". Och där detta ord trots allt inte riktigt lämpade sig för de mystiska upplevelserna hade man ordet "hallucinationer". Som Viktor Rydbergs "Grubblaren" på den tiden vemodigt uttrycker saken:

Den kände kulturpersonligheten Alf Ahlberg (1892-1979) medverkade i Sökaren åren 1970-1978 med 17 artiklar. Ahlberg var fil dr och fick 1975 professors namn. 1932-1959 var han rektor för Brunnsviks folkhögskola. Han skrev ett 50-tal böcker, gjorde omkring 200 översättningar, höll nära tusen föreläsningar och medverkade i flera tidningar och tidskrifter. Bland hans böcker kan särskilt nämnas *Filosofiens historia* och *Tänkelivets frigörelse*.

Vi återger i detta nummer — som en återblick på vad som i Sökaren varit — två av de artiklar som Alf Ahlberg skrev för denna tidskrift, *Vision och verklighet* (nr 7, 1970) och *Parapsykologi och vidskepelse* (nr 10, 1975).

Ty finns en andevärld — hur den sig skicke,
bevisa sig som verklig kan den icke.
Ter Gud sig själv i skyn med maktens troner,
skall tanken säga: hallucinationer!

Man vägrade alltså på den tiden, då man hyste en kolartro på vetenskapen, som numera ingalunda delas av vetenskapsmännen själva, att tillmäta de mystiska visionerna något slags objektiv verklighet. Och i det allmänna medvetandet, som alltid släpar åtskilliga årtionden efter den vetenskaplig forskningen, torde orden "vidskepelse" och "hallucinationer" alltså av många anses vara de mystiskt-visionära upplevelsernas enda och tillräckliga förklaring.

Men i det vetenskapliga tänkesättet, inte minst hos den moderna fysikens representanter, som radikalt raserat den världsbild, som kring sekelskiftet ansågs som en mer eller mindre trogen bild av verkligheten, har det inträtt en radikal förändring. Ett av de märkligaste tecknen därpå i vår tid synes mig vara det påfallande och stigande intresse som just från naturvetenskapligt håll visas den religiösa mystiken. Detta sammanhänger i sin tur med att man börjat i allt större utsträckning spåra vad man skulle kunna kalla ett slags *vetenskapens självbesinning*. Man talar helt enkelt inte längre om "den vetenskapliga världsbilden", man tror inte längre att vetenskapen ger oss en bild av verkligheten i sin helhet utan på sin höjd vissa aspekter på verkligheten, det som i indisk mystik kallas "Maya", ett sanskritord, som betyder "det mätbara". Vi vet ju numera, att det finns mycket i verkligheten, som våra sinnen inte inregistrerar, men som vi på indirekt väg kan konstatera. Genom rummet, där jag skriver detta, går det otaliga elektromagnetiska vågor, vilkas existens jag kan påvisa om jag sätter på TV-apparaten, som överför dem till sådana ljusvågor, som mina ögon inregistrerar. Men låt oss gå ett steg längre — låt oss göra det tankeexperimentet, att vi vore utrustade med helt andra sinnen än våra vanliga. Skulle "verkligheten" då se ut på det sätt som den nu gör? Naturligtvis inte. Varken den omedelbara "naiva" verkligheten eller den vetenskapliga, som ändå i sista hand bygger på våra sinnens vittnesbörd. Med andra ord — "verkligheten", om vi därmed menar den av oss oberoende tillvaron — är av allt att döma mycket annorlunda än den värld våra sinnen — direkt eller med hjälp av tekniska apparater — visar oss. Det var detta den berömda fysikern och nobelpristagaren Oppenheimer, en av den moderna "kvantmekanikens" grundläggare menade, när han om hela vårt universum av stjärnor och galaxer skrev: "För mig är allt detta Maya, låt vara i en mycket intressant form".

Ingenting hindrar oss alltså numera från antagandet, att i vissa mystiska visioner sidor eller dimensioner hos verkligheten kommer till synes, som är oåtkomliga för den vanliga vetenskapliga forskningen. Det finns tvärtom mycket starka skäl för att det verkligen förhåller sig så. I så fall skulle de äkta mystiska visionerna vara ett slags komplement till den del eller den sida av verkligheten som vetenskapen visar oss, och i denna uppfattning kan man skymta ett slags försoning i den långvariga striden mellan religion och vetenskap, där båda parter så ofta missförstått varandra.

Att det finns "falska" visioner, som kallas "hallucinationer" och har en helt och hållet inompsykisk natur, och som således ingenting säger oss om verkligheten utanför oss, kan naturligtvis inte bestridas. Men det bevisar på intet sätt, att *alla* visioner skulle vara av denna art eller att de med andra ord inte skulle ge oss objektiv kunskap om verkligheten. Just den förut antydda likhet, som trots allt finns mellan mystikernas upplevelser i de mest skilda tider, kulturer och religioner liksom den absoluta visshetskänsla som utmärker dem talar för existensen av en kunskap av annat slag än den vetenskapliga, en kunskap som tillhör andra dimensioner av tillvaron. Men hur skall man närmare bestämt tänka sig en sådan kunskap? Av alla hypoteser, som söker ge svar på denna fråga, förefaller mig den sannolikaste jag känner till vara den, som utvecklats bl a av den berömda filosofen Henri Bergson och senare i en mera strikt form av den ännu levande kände engelske filosofen C D Broad m fl. Särskilt Broad (inte minst känd i vårt land och medlem av Svenska vetenskapsakademien) förefaller mig på ett ganska övertygande sätt ha framställt hypotesen i fråga i sitt stora arbete *The Mind and its Place in Nature*. Jag skall här i korthet antyda den. Broad bygger den på studiet av vissa parapsykologiska fenomen, mot vilka han ursprungligen ställde sig mycket skeptisk men slutligen blev övertygad om var autentiska.

Grundtanken är i korthet följande. Vår hjärna fungerar som en "spärrventil" eller ett "säll", som av alla de intryck som når oss från verkligheten endast "släpper igenom" en liten bråkdel. Detta därför att vi, om vi vore mottagliga för alla skeenden omkring oss, skulle bli förvirrade och helt enkelt oförmögna att reda oss i kampen för tillvaron. Men under vissa ännu inte närmare utredda förhållanden försättes "spärrventilen" eller "sället" åtminstone delvis ur funktion och intryck, som i varje fall under vanliga förhållanden inte når upp över medvetandets tröskel, når oss då som medvetna visioner. Vi är, menar Broad, i varje ögonblick omgivna av verkligheter, som vi inte uppfattar. Inte bara de mystiska visionerna utan även vissa parapsykologiska fenomen såsom telepati och klärvoajans skulle på så sätt få sin förklaring.

Men varpå skulle då det bero, att de mystiska visionerna, trots den nyss påpekade väsentliga likheten ändå företer vissa olikheter i olika kulturer och religioner? Om det är en och samma objektiva verklighet som upplevs i dem, borde de, kan det tyckas, vara identiska. Men så är ju inte fallet. Den troende ka-

toliken "ser" kanske i dödsögonblicket, som redan nämnt, den heliga Theresa av Jesusbarnet, den fromme buddisten kanske en "bodhisattva" (helgon som skulle kunnat ingå i Nirvana men för att hjälpa lidande människor kvarstannat i tillvarons lägre regioner) osv. Svaret är enkelt. Vi upplever allt inom vissa "referensramar", dvs vi tolkar våra upplevelser efter de "mönster", som tillhör den kultur eller religion, vari vi uppfostrats, den kristne i kristna "mönster", buddisten i buddistiska, muslimen i muslimanska osv. Det förhåller sig ju så redan med våra "vanliga" upplevelser. Det skulle tex vara ett kapitalt misstag att tro, att medeltidsmänniskan "såg" naturen med samma ögon som nutidsmänniskan. Hon såg den genom sina "referensramar", där varje företeelse, varje blomma, träd, fågel, stjärna var ett hemlighetsfullt tecken, en "bokstav" i Skaparens stora bok. Vi som vuxit upp i en sekulariserad, av naturvetenskap och teknik präglad kultur, ser naturen med helt andra ögon — inte nödvändigtvis riktigare men i varje fall annorlunda. Det skulle väl närmast vara underligt om det inte förhölle sig på liknande sätt med de mystiska visionerna. Jesaja "ser" Gud på sin höga tron, omgiven av sin hovstat av lovsjungande serafim — det svarar mot den dåtida judiska föreställningen om Gud. Heliga Birgitta ser i sina uppenbarelser medeltida gestalter, munkar, riddare, och hennes himlar och helveten är formade efter medeltidsmänniskans "referensramar". Men det bevisar naturligtvis inte, att det inte skulle kunna ligga en objektiv verklighet till grund för dessa uppenbarelser, ehuru den framträder i sin tids skrud.

Jag gör inget kategoriskt påstående beträffande den nyss antydda hypotesen om hjärnan som en "spärrventil". Den kan vara felaktig, låt vara att den förefaller mig ganska övertygande. Men vad jag är säker på är, att vi allt klarare börjar inse, att mystikernas visioner måste tas på allvar och att de ger oss kunskaper om verkligheten, som inte är åtkomliga för vetenskapen i gängse mening. Den nyligen bortgångne tyske filosofen Karl Jaspers skrev, att vår västerländska kultur lider av *Wissenschaftsaber Glaube*. Naturligtvis menade han inte därmed, att vetenskapen såsom sådan skulle vara vidskepelse, men väl att det vore vidskepelse att tro, att den vore den enda kunskapskällan. Jag anser att man bland alla onda tecken varav vår tid är full bör anse det som ett gott, att denna "vetenskapsvidskepelse" tydligen befinner sig på retur, även om den segt lever kvar hos den sk "bildade allmänheten".

Parapsykologi och vidskepelse

Alf Ahlberg

Av en händelse råkade jag häromdagen ur mina något kaotiska hyllor få fram en diger lunta med titeln "Villfarelser och vetande. Till vidskelpens och önsketänkandets psykologi". Den svenska upplagan bär året 1932 och författaren, professor Joseph Jastrow, presenteras som "en av den amerikanska psykologins ledande män". Jag vet inte varför jag inte tidigare ägnat boken någon uppmärksamhet, men jag behövde inte läsa långt för att få en känsla av att mannen var ett slags Chronschough på ett högre plan, fastän mindre sympatisk än den gamle hederlige svenske skolläraren. Med ett medlidande löje, blandat med förakt, såg han ned på gamla tiders vidskepelse, och bedragare av alla slag och från alla tider passerade revy — tron på djävlar och häxor, kiromanti, astrologi, alkemi osv. Lika bergsäkert visste han tydligen, att nutidens (eller snarare sekelskiftets) världsbild var den enda riktiga och tydligen slutgiltiga. Allt som helt enkelt inte kunde inträffa i den världsbilden men som ändå påstods ha gjort det, måste för den skarpa logik, varav författaren själv berömmar sig, antingen vara medvetet eller omedvetet bedrägeri, sinnessvillor, hallucinationer eller något i den vägen. Författaren tycktes anse, att vi nu åtminstone i det närmaste hade löst världsgåtan och visste vilka lagar som styrde vår gåtfulla tillvaro. Mina tankar gick till ett klokt ord av C G Jung, anför av Birger Qvarnström i nr 8, 1975, s 5 av denna tidskrift: "Den största fara som någonsin hotat mänskligheten kommer från den del av vår erfarenhetsvärld, om vilken vi vet minst".

Men varför nämner jag i detta sammanhang den här boken? Av det enkla skälet, att *parapsykologin* där med en viss utförlighet tas med bland vår tids vidskepelse. Och varför det, frågar kanske läsarna. Svaret ges på en av bokens sista sidor, där huvudorsakerna nämnes till att den arma mänskligheten så länge famlat i mörker och dödens skugga och låtit sig så ofta föras bakom ljuset av skumma och smarta bedragare. En av dem, den tredje i ordningen, är "det vanliga antagandet — som kan vara en bergfast övertygelse eller blott en viss välvillig inställning — att det finns en annan värld är fysikens, kemins och fysiologins, en värld som inte är underkastad de vanliga naturlagarna", en andlig verklighet. "Hade inte denna allmänmänskliga tendens att tro på det övernaturliga funnits, skulle min skörd av villfarelser varit mindre". I sistnämnda yttrande fäster man sig vid ordet "övernaturliga". Kunde det då inte möjligen tänkas, att naturen har andra, för oss okända lagar än de förut nämnda, att alltså även händelser, som enligt världsbilden modell 1900 inte kan inträffa, lika fullt i en framtida världsbild kan tillhöra naturen. Eller varför skulle det inte kunna finnas någon *andlig* verklighet, som *också* tillhör naturen men följer andra lagar än fysikens, kemins och fysiologins? Ja, varför inte? Härom lämnar oss författaren i okunighet. Han förklarar bara, att ett sådant antagande vittnar om bristande "respekt för de logiska kraven" och yttar i samma anda sitt förakt för vad han kallar "de psykiska forskarna".

Men utgår man från "den ledande

psykologens" dogmatiska antagande, att ingenting *kanske*, som strider mot de kända lagarna (i och för sig en typisk modern vidskepelse) är det naturligtvis konsekvent att förvisa parapsykologin till de mänskliga villfarelsernas skräpkammare. Dit hör inte bara "borddans, levitationer och plastiska avgjutningar" utan även "telekinesi, telepati, klärvoajans och andra sätt att inhämta kunskap utan förmedling av de vanliga sinnena", kort sagt ESP. Helt överraskande och utan minsta bevis skriver Jastrow: "Den som tror på en av dessa saker tror på alla de andra — till följd av sin psykologiska typ och sin förmåga att sätta det logiska tänkandet ur spel" (!?).

Det skall villigt erkännas, att författaren mobiliserar hela sitt logiska skarp sinne för att bevisa, att de parapsykologiska fenomenen antingen är verk av smarta bedragare, skummisar av skilda slag eller av önsketänkande eller andra irrationella faktorer. Om ett bord råkar lyfta sig utan att någon tycks vidröra det, så beror det på att ett i seansen deltagande "medium" med satanisk slughet iklätt sig skor, så konstruerade, att man oförmått kan lyfta det. Och "det psykiska skojet försiggår i hemlighet liksom diplomatin. Draperier, mörker, försiktighetsmått av en mängd olika slag är genomgående för psykiska experiment. Ett vanligt trick är att skenbart tillåta kritiska undersökningar och kontroll men se till, att de avbryts i tid!" I regel anföras endast sådana fall, som "avslöjats" eller fått sin "naturliga" förklaring. Och i värsta fall har man ju det undermedvetna att skylla på. Men även om det finns undantag, är det tydligt,

att det i allmänhet inte är något särskilt respektabelt sällskap som sysslar med parapsykologi eller, som Jastrow föredrar att kalla det, "psykisk forskning". Hans förakt för denna villfarelse synes stå i direkt proportion till hans okunighet om hur denna forskning bedrivs. Ändå hade, när han skrev sin bok, Society for Psychical Research (S.P.R.) verkat i ett halvsekel, stundom under ledning av sin samtids mest berömda forskare och filosofer.

Jag skulle inte gjort någon affär av Jastrows bok, om den endast vore ett kuriosum. Men så är ju inte fallet. Snarare torde den ännu idag få anses typisk för inställningen till parapsykologin i vida kretsar, inte minst i vårt eget land. I sin mycket läsvärda, öppna och kritiskt odogmatiska bok om sk "flygande tefat" (UFOs) berättar Sökarens redaktör, att man i Amerika, då man vid Coloradouniversitetet tillsatte en kommitté av forskare med uppgift att skapa klarhet i denna fråga, diskuterade, om detta skulle skada universitetets anseende och farhågor för detta hade uttryckts. Vetenskapernas historia kan förtälja om många motsvarande företeelser. Den förste i England, som på 1840-talet använde hypnotism, var en berömd medicine professor i London vid namn Robertson. Han fick från fakulteten en skarp reprimand och ställdes i valet mellan att lämna sin professur eller upphöra med detta "charlataneri". Det hjälpte inte att han invände, att han därmed trodde sig befrämja den medicinska vetenskapen, ty fakultetens dekanus gav det i sanning klassiska svaret, att fakultetens anseende var viktigare än vetenskapens framsteg. Så öppet skulle man visserligen inte i våra dagar uttrycka sig, men troligen spelar liknande tankegångar in i den hållning till parapsykologin man möter hos oss. Kanske vågar man likväl hoppas på en långsam förändring. Det kan inte ha undgått den som, låt vara aldrig så flyktigt, tagit del av den nutida fysiken och den nutida astronomin, att sekelskiftets världsbild, där allt skedde i enlighet med eviga och orubbliga lagar och allt därför teoretiskt sett kunde förutberäknas, nu befinner sig i stöpsleven. Vi måste t ex som man vet räkna med två inbördes oförenliga modeller, båda lika nödvändiga, vågrörelsemodellen och partikelmodellen. Eller vad skall vi säga om "antimateria", om partiklar som rör sig *bakåt i tiden* eller om den moderna astronomins "kvasarer", "pulsarer", "hål i rymden" osv? Visserligen släpar alltid den

allmänna opinionen åtskilliga decennier efter vetenskapen, men småningom kan den inte undgå att påverkas. Och därmed vaknar insikten om hur *litet* vi i själva verket vet om tillvaron och hur *mycket* som kan tänkas ske, som i sekelskiftets världsbild inte kunde ske. Detta kan inte undgå att återverka på hållningen till parapsykologin.

Ett ord kanske i detta sammanhang förtjänar sägas om försöken att bortförklara de parapsykologiska fenomenen såsom idel bedrägeri, medvetet eller omedvetet. Naturligtvis skall det villigt medges, att detta i stor utsträckning förekommer. Men kanske inte ändå riktigt i samma grad som man vanligen antar. William James, den berömda amerikanske psykologen och filosofen, som hyste livligt intresse för "psykisk forskning" och i många år deltog i seanser, skriver i en fängslande uppsats, kallad "En psykisk forskares slutuppgörelse":

"I de flesta mänskliga ting är anklagelsen för avsiktligt bedrägeri och falskhet i hög grad yttlig. Människans karaktär är alltför komplicerad för att man alltid skulle kunna draga en skarp gräns mellan hederlig och ohederlig. Vetenskapsmännen själva bedrar — på oförläpiga föreläsningar — hellre än att låta experimenterna följa sin välbekanta benägenhet att misslyckas. Jag har hört en föreläsare i fysik, som övertagit företrädarens materialsamling, rådgöra med honom om en viss maskin, som har till uppgift att visa, att även då dess perifera delar rör sig tyngdpunkten förblir orörlig. 'Den k o m m e r att röra sig', klagade han. 'Nå, sade företrädaren urskuldande, sanningen att säga fann jag det rådligast, att var gång jag använde maskinen slä en spik genom tyngdpunkten.'"

Om ett medium en gång beslås med fusk, så drar man gärna den slutsatsen, att det alltid vid hans eller hennes framträdande är fråga om bedrägeri, även om det sker så skickligt, att det undandrar sig upptäckt. James vänder sig med bestämdhet mot denna generalisering. Ingen betvivlar hans hederlighet, men han berättar lika fullt en lärarrik historia om hur han själv i ett vetenskapligt sammanhang gjorde sig skyldig till fusk. Som ung amanuens vid ett zoologiskt institut vid Harvard skulle han en gång under professors föreläsning visa hur ett hjärta vid olika retningar rörde sig. Det skedde med hjälp av en visare, som kastade en förstorad skugga på den vita duken. Men hur det nu var vägrade hjär-

tat att uppföra sig så som det enligt professors påstående borde göra. "Jag blev förskräckt över fiaskot och fann mig plötsligt handla som ett av dessa militära snillen, som på slagfältet förvandlar nederlaget i seger. Det fanns ingen tid till besinning; jag fann mig därför, i det jag satte pekfingeret under den del av visaren, som ej kastade någon skugga och lät den impulsivt och automatiskt härma de rytmiska rörelser professorn förutsagt att hjärtat skulle göra. Jag hindrade experimentet från att misslyckas och räddade ej endast min kollega från en förödmjukelse, som utan min själsnärvaro blivit hans lott, utan bibragte auditoriet den riktiga uppfattningen om saken." James tillägger att han ännu på gamla dagar tvekar, om han inte handlade rätt med sitt ungdomliga fusk. Men skulle man inför ett "avslöjat" paranormalt fenomen dra den vanliga slutsatsen, "borde mitt handlingssätt vid detta enda tillfälle diskreditera allt vad jag gör, t ex allt vad jag skriver i denna artikel — en uppenbart orättvis slutsats".

Jag har nämnt den misstro, varmed den parapsykologiska forskningen möts i vårt land. Så är även fallet ute i stora världen, ehuru i mindre grad. Mycket har hänt sedan Jastrow skrev sin bok. Det finns numera i flera länder (under olika namn) professorer i ämnet. Och framstående forskare erkänner inte bara dess berättigande utan även dess betydelse. Till dem hör Sir Alister Hardy, omtalad och per brev intervjuad i denna tidskrift (nr 7, 1975). Han är professor emeritus i Oxford, berömd biolog med havets fauna som specialitet, numera ledare för en grupp forskare, som studerar den religiösa erfarenheten. I sin senaste bok, *The Divine Flame*, en serie Gifford Lectures vid universitetet i Aberdeen, ägnar han ett centralt kapitel åt "psychical research", alltså parapsykologi. Han kallar denna forskning "den mest betydelsefulla som någon människa någonsin bedrivit" och fortsätter: "Visserligen är utforskandet av den yttre rymden, som nu har tagit sin början, vida mer stimulerande och kräver till och med större mod än erövringen av polerna eller av Mount Everest, men den lovar oss endast mera kunskaper om det fysiska kosmos. Psykisk forskning synes ge oss något av *en helt annan ordning* (something of quite a different order) — ja i själva verket så annorlunda, att de flesta av våra samtida vägrar att ta den på allvar".

Månadens bibelcitat: JAG ÄR VÄRLDENS LJUS

Barbro Johansson

"Jag är världens ljus; den som följer mig, han skall förvisso icke vandra i mörkret, utan skall hava livets ljus." Så säger Jesus i Joh 8:12.

Ljus och mörker är motsatser, men ändå inte likvärdiga. Det är mörkt endast så länge som inget ljus finns. Så snart ett ljus tänds, om än aldrig så litet, trängs mörkret tillbaka. Motsatsen sker aldrig; hur svart ett mörker än är, kan det aldrig hindra ett ljus från att lysa. Mörker är på så vis ingen egen kraft, utan endast den företeelse som uppstår när det inte finns något ljus. Mörker är bara avsaknad av ljus.

På vår jord finns ännu mycket mörker. Många menar sig se att jorden är på väg mot sin undergång. Våld och miljöförstöring växer och breder ut sig, snart kommer katastrofen, snart har vi förstört hela planeten, säger man. Men jämsides med denna utveckling sker en annan, ett växande mot ljuset. Runtom i världen kan vi se exempel på detta ljus. Människor som arbetar för det goda på olika sätt, i freds- och miljöorganisationer, i hjälporganisationer. Och ännu fler som i sitt dagliga umgänge med andra människor och miljön, väljer att följa kärlekens väg. Överallt där en människa i stort eller smått väljer kärlekens väg istället för rädslans, hämndens och hatets, tänds ett ljus. Och här gäller samma princip som för det fysiska ljuset; mörker och ljus kämpar inte mot varandra. När ett ljus väl har tänts kan inget mörker hota det. Det finns där.

Det mörker som finns i världen är ingenting annat än okunnighet om livets lagar. Ovetskap om att kärleken inte bara är det starkaste, utan även är det enda som existerar. När min förståelse och in-

sikt ökar, kan jag också se bortom det jag uppfattar som ondska och hat. Och insikten blir till ljus i mörkret, ljus som lyser upp de hotande skuggorna, och visar att allt vad som fanns där var rädsla och längtan efter ljus.

Vad är det då som garanterar att mänskligheten är på rätt väg? Vad är det som säger att jag kommer att fortsätta att tända ljus i mörkret?

Jo, det är min egen längtan efter ljuset. Eller — om man så vill — efter lyckan. Gång på gång kommer jag att upptäcka att när jag sänder ut mörker får jag mörker tillbaka, men när jag ger ljus, får jag ljus. Det är karmas eviga lag. Naturligtvis kan jag springa och slå huvudet i väggen tvåhundra gånger om jag är tillräckligt envis. Men till slut tröttnar jag på att gå på ideliga smällar, och kommer att leta efter en dörr istället. Längtan efter ljuset föder kunskap och kunskapen om livets lagar leder mig allt närmare ljuset. Och ljusen tänds inte någonstans utanför oss själva. Ljuset tänds inom mig, inom var och en av oss. Jag kan inte ens förhindra det! Jag kan fördröja det, genom att hålla fast vid rädsla och hämndtankar, men jag kan inte förhindra det. Därför att hur jag än bär mig åt, kommer jag att göra erfarenheter, och dessa erfarenheter ger mig kunskaper och kunskapen är vägen till ljuset.

Så när Jesus säger: "Jag är världens ljus" så betyder det också "Jag har kunskaper om världen." Och när jag lyssnar till Jesus eller någon annan mästare, och med öppet och ödmjukt sinne skaffar mig kunskap om livet och världen, blir jag en av dem som arbetar för att föra mänskligheten och vår planet närmare ljuset och kärleken.

Maharishi slingrar sig

1977 när Maharishi Mahesh Yogi kom till Indien tillsammans med lärjungar och visade upp tricket att hoppa i sittande yogaställning — vilket de påstår är verklig levitation, eller "flygning" — utmanade indiska skeptiker honom att flyga från Old Delhi till New Delhi, en sträcka på ungefär tre kilometer. Han är ju den som undervisar om levitation och borde då kunna demonstrera "flygningen". Han gick med på att göra detta följande dag under förutsättning att skeptikerna betalade 10 000 rupier (ungefär 1 000 dollar). Han trodde att de inte hade pengarna. Dagen därpå, när de lade fram penningssumman, förklarade han att Transcendental Meditation inte var till för att visas upp som bevis! Han vägrade att göra flygningen. Sålunda hade han avslöjats. Mahesh Yogi har aldrig någonsin visat att han kan levitera.

Källa: The Skeptical Inquirer, vårnumret 1989, s 284.

Alkoholister är känslolösa

Polska forskare har funnit ett karakteristiskt drag hos alkoholister: tre av fyra har svårt att uppleva och ge uttryck för känslor. Det är betydligt fler än hos befolkningen som helhet (10 procent). Resultatet stöder uppfattningen att det finns ett samband mellan brist på känslor och alkoholmissbruk. Känslolösa personer visade sig också lida av psykosomatiska sjukdomar, framför allt högt blodtryck, mer än befolkningen i övrigt.

Det tar längre tid för känslolösa personer och alkoholister att komma över stress, säger forskare och spekulerar att alkoholen kan hjälpa dem att koppla av och även att ge uttryck för känslor.

Källa: Brain/Mind Bulletin, april 1989.

Gåvor

Hjalmar Kehlman, Farsta, 200:-, Anonym, 210:-, Kerstin Svensson, Vallåkra, 25:-, Sophia Kronstål, Stockholm, 25:-, Carl-Erik Landegren, Halmstad, 5:-.

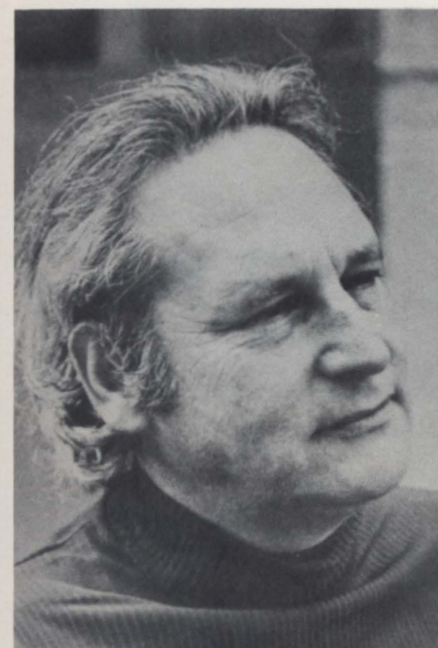
Hjärtligt tack!

Red

Annonsera i Sökaren!

Vad är betydelsefullt med det paranormala?

Lawrence L LeShan, Ph D

Det finns emellertid fakta som inte passar till våra fina idéer om människan som skild från andra och som bara vanlig materia liksom sten och flygplan. Parapsykologi är det vetenskapliga studiet av de fakta som vi inte kan förlikas med alla våra förutfattade meningar — det som Charles Fort brukade kalla "fördömda fakta", de fakta som inte passar.

Om vi har lärt oss något av vetenskapen, så är det att det är det icke-typiska fallet, den ovanliga händelsen, det enda faktum som inte passar till de övriga, som — om vi betraktar det allvarligt — lär oss något om alla de andra. Det är det (enda) ämnet i madame Curies verkstad som lyser i mörkret, som ger oss kunskaper om grundstrukturen hos alla de andra som inte lyser.

När läran om det omedvetna lades fram av Freud och accepterades av vår kultur ledde det till betydande förändringar i vårt beteende gentemot andra och oss själva. När människan förstod litet mer av sin egen natur, hjälpte det henne att uppträda litet mindre vargligt emot andra och emot sig själv. Den förändring i synsätt som föranletts av ESP:s "fördömda fakta", är många gånger större än t o m den förändring som föranleddes av Freuds lära. Och vi får inte underskatta hur fruktansvärt vi behöver en ny uppfattning av människan. Det filosofiska arvet från 1600-talet, som den västerländska civilisationen har levt på, är förbrukat. Den materialistiska metafysiken, som gav oss den industriella revolutionen, håller nu på att förgöra oss. Vårt sätt att förhålla oss till varandra driver vår art mot förintelse och gör vår enda planet till en obeboelig avskrädestipp.

Men psykisk forskning har gett oss en nyckel och en tydlig vägvisare till den nya människosyn som vi behöver. Psiforskningen erbjuder en riktigare bild av människan, en bild som är grundad i djupare förståelse. Den har visat, åter och åter igen, vid laboratorieexperiment, spontana fall, mediumistiska och psykoterapeutiska fall, att ESP — utomsläpplig varseblivning — förekommer, att människan utan "normala" medel kan nå ut i både rummet och (fram)tiden.

Dr Gardner Murphy har noterat att "om det inom något annat vetenskapsområde fanns en tiondel av de bevis som parapsykologin har, så skulle saken ifråga utan tvekan ha blivit accepterad. Vår för är det då så svårt att få psi accepterad? På grund av att dess "omöjliga fakta" — fakta som inte kan förekomma men gör det — tycks försätta oss i en logiskt ohållbar och därför vetlös position. De flesta människor (och de flesta vetenskapsmän) skyggar för hela den motsägelsefulla röran genom att helt enkelt inte bry sig om detta, och de kan således helt och hållet ignorera problemet.

Men det finns ett svar som väl stämmer med alla bevisen, nämligen att det är mer med människan, mer med henne och hennes förbindelse med kosmos än vi har accepterat. Vidare är detta "mer" av ett helt annat slag än det som vi äger kännedom om. Vi har data, och de är starka och tydliga. Men de kan inte finnas om människan bara är vad vi har trott henne vara. Om hon endast vore kött och ben, om hon fungerade på samma slags princip som en maskin, om hon verkligen vore så skild från andra människor som vi har trott, vore det omöjligt för henne att göra sådana saker som vi vet att hon ibland gör.

ESP:s "omöjliga fakta" berättar för oss om en del av människan, som länge varit gömd mitt i legend, konst, dröm, myt och mysticism och som våra utforskare av verkligheten under de senaste 90 åren har vetenskapligt bevisat. Vi har åtminstone lärt oss att människan är mycket mer än hon synes vara, mer än den materialistiske filosofen någonsin har föreställt sig, att hon står i förbindelse med andra människor och universum på ett sätt som vi ännu inte förstår men som lyder helt andra lagar än sinna, och att hennes avskildhet från andra och ensamhet i världen är, åtminstone delvis, en illusion.

Den vetenskapliga psykiska forskningen visar på en ny människosyn, ett nytt sätt att uppfatta andra och oss själva, och på en kunskap att det är mer med människan än våra gamla föreställningar lät oss tro. Och här ligger ESP:s verkliga betydelse.

Svar till Henrik Sedvall

Henrik Sedvall som tidigare varit medlem i Scientologikyrkan går ut i många sammanhang och attackerar den grupp som han tidigare sa sig vilja stödja.

Eftersom jag själv arbetade i kyrkan när Henrik kom in, vill jag gärna kommentera det han säger (Sökaren nr 3, 1989).

Jag var under en period våren 1983 personalchef på Kyrkan och hade bl a en anställningsintervju med Henrik. Vid det tillfället gjorde jag den bedömningen att Henrik borde fortsätta att studera. Han var ännu inte tillräckligt insatt i vad Scientologi var för att ta anställning.

Tydligt var det någon annan som anställde honom senare när jag inte längre var kvar och nu efteråt kan jag konstatera att jag hade rätt i min bedömning.

Jag har läst igenom det Henrik säger och mycket är ju hans subjektiva upplevelser och är inte så mycket att kommentera. Det som är direkt sakfel eller på annat sätt kräver en kommentar vill jag ta upp.

För det första skriver Henrik att man blir "befriad från minnesbilder" vilket egentligen är en omöjlighet och kanske ett rent skrivfel från Henriks sida. Eftersom han själv arbetat som sk auditör, måste han veta att man låter personen återuppleva en händelse. På så sätt får han eller hon möjlighet att gå igenom vad som hände som om det hände igen. Det ger en klarare bild av vad som egentligen inträffade. Man benar upp något som tidigare varit diffust och i och med det medfört obehag. Så sanningen är den att man får ett klarare minne av vad som hände, bilden blir tydligare och resultatet blir att det smärtsamma i händelsen förlorar sin kraft. Minnet finns kvar tydligare än någonsin, men känslorna av sorg, smärta, vrede eller vad det var i den vägen har sjunkit undan.

Om verkligen Henrik inte har förstått detta, har han gått miste om det allra mest väsentliga inom Dianetikterapin.

Metoden att återkalla minnet är inget märkligt, det är bara detta — att återkalla och med auditörens hjälp flera gånger gå igenom händelsen, kanske upp till tio gånger innan allt obehag är borta. En enkel, men mycket effektiv metod.

Så skriver Henrik om hur förtryckare beter sig och påståendet att förtryckare ofta är sjuka, ofta misslyckas är märkligt om Henrik har förstått det han läst. Sanningen är ju den, vilket många själva kan konstatera, att den som förtrycker ofta är den som mår alldeles förträffligt, som går omkring och är "stor i korgen", medan offren är på sjukhus, ofta sinnessjukhus. Fast det är ju klart, "hut brukar gå hem". Förr eller senare drabbas den som förtrycker andra. Ingen brukar behöva göra det, han skapar sin egen olycka.

Auditering slutar i glädje, det som var tungt blåser bort och livet blir lättare.

I häftet "Vägen till Lycka" slutar L Ron Hubbard kapitlet "Blomstra och lyckas" med: "Om ens mål i livet är eftersträvarvärda, om man uppnår dem med lite uppmärksamhet på grunda satserna i den här boken, om man blomstrar och lyckas, kommer man förvisso att sluta som segrare, och detta förhoppningsvis utan att kröka ett enda litet hår på dessa personers huvuden."

Henrik kommer med ett annat påstående som är märkligt och det är att "övriga religioner förlöjligas och förringas". Det är naturligtvis möjligt att någon enstaka scientolog kan ha uttryckt sig på det sättet, men Henrik måste veta att det inte alls är i linje med vad L Ron Hubbard rekommenderar. I text "Vägen till Lycka" säger L Ron Hubbard: "Människor utan tro är beklagansvärda. Men även de kan ges något att tro på. Men när människor har en religiös trosuppfattning — så respektera den." Som synes sägs det definitivt inget om att det måste vara just Scientologi!

Genomgående inom Scientologin poängteras vikten av att visa respekt för varje människas rätt till tro, till eget bestämmande och rätt att fritt yttra sin åsikt. Det kan var och en konstatera genom att läsa vår trosbekännelse som i mycket påminner om FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna.

Henrik skriver också om att en del människor anses befinna sig på en medvetandenivå så låg att de inte vet sitt eget bästa och det är tyvärr sant, särskilt i de fall droger och kriminalitet är med i bilden. Just därför ges drogbekämpningen en hög prioritet inom Scientologi och det vet Henrik mycket väl.

De människor som inte använder droger är i de allra flesta fall långt mer kapabla än de själva är medvetna om. Just nedtryckare

som nämndes tidigare vill gärna få människor att tro att de inte duger något till, vilket är långt ifrån sant. Att vi hjälper dem som är utsatta för förtryck, gör oss ju inte populära hos förtryckarna men belöningen kommer när en nedtryckt människa blir friad från sin olidliga situation och kan börja utveckla sina förmågor. Det är verkligen som att äntligen få börja leva livet.

Henrik nämner en punkt i hederskoden. Där är kritik berättigad. Vi har nämligen översatt från engelskan och "Never hesitate to hurt in a just cause" har blivit just som Henrik skriver "Tveka aldrig att skada i en rättvis sak".

Alla som kan engelska vet dock att "hurt" inte är "skada" i den betydelsen som vi svenskar lägger i ordet. Hurt bör snarast översättas med sår, och då får meningen en annan betydelse. De flesta skulle nog hålla med om att det inte kan vara tvekan om att man på något sätt bör försöka stoppa en person som tex slår ett barn även om han skulle känna sig förorättad. Henrik kan ju förklara vad han skulle tycka vore rätt att göra i en sådan situation.

Så har vi detta gamla kära ämne som Henrik tar upp och är en av FRI:s käpphastar: Frihet att förändra Scientologin.

Den friheten finns inte!!

Lika lite som jag under min tid på apotek skulle ens ha drömt om att ändra det recept som jag fick av läkaren, lika lite ändrar jag på de av L Ron Hubbard utarbetade metoderna. I båda fallen har någon som är expert inom just det område ägnat flera år av forskning för att komma fram till den bästa sammansättningen. Skulle jag då som inte har någon kunskap om denna forskning börja förändra metoderna? Vilket resultat

skulle jag få? Och vem skulle ta ansvar för följderna? Nej, Henrik och alla andra som hakat på detta — det har inte ett dugg med demokrati att göra. Att själv avgöra om man vill använda metoden eller säga nej, det är däremot en demokratisk rättighet.

Som en konsekvens av det resonemanget skulle jag gärna vilja säga nej till psykiatrin och inte tvingas vara med och betala via skatten för att nära en miljon svenskar intar lugnande medel, psykofarmaka. Alla som "tror" på detta borde stå för kostnaderna, medan vi som vill ha giftfria alternativ skulle få använda våra pengar på annat sätt. Men där har vi ingen frihet i Sverige idag. Psykiatrin har den stora förmånen att vara skyddad av ett monopol. Den blir inte granskad och måste inte ens visa några resultat, det kommer många miljarder från våra skattepengar den till del ändå.

Så försöker Henrik påskina att vi förföljer oliktankande. Med sitt inlägg har Henrik visat hur mycket han har missförstått, och en av våra angelägenheter är just att få tillfälle att klara ut missförstånd. Därför vill vi gärna kommunicera om detta när någon vill lämna rörelsen. Något tvång eller våld får däremot inte förekomma. Varje människa har rätt att själv besluta om sitt liv.

Det innebär också att den som väljer att ägna sig åt Scientologi ska ha rätt att göra det. Det handlar om myndiga människors egna beslut.

I alla tider har det funnits människor som inte har accepterat sina barns val av liv, det är inget nytt under solen, och vi vet att inte alla föräldrar tycker om fotboll, schack eller jobb i Australien.

Inom Scientologin värnar vi om familjen och medverkar gärna till goda familje- och släktförhållanden, men det måste finnas från båda håll en respekt för varje individs rätt att välja sitt liv.

Henrik anser att Scientologin erbjuder "en alltför lätt lösning". I och med det har han erkänt att Scientologin är en lösning och det är positivt. Det är dessutom så, att det inte finns så många andra lösningar att välja på.

I samma nummer av Sökaren har journalisten Lise-Lotte Elman beskrivit hur hon har blivit behandlad av ARGUS som gett ut den bok som Henrik Sedvall är medarbetare i. Är detta ett föredöme för ett demokratiskt förfarande? Att ta bort allt positivt i en text och bara ta med det negativa och strunta i vad författaren anser?

Det är hög tid att granska FRI:s metoder i flera sammanhang och att svensk press tar sitt ansvar och inte bara vältrar sig i dessa snyftreportage som FRI tydligen är så duktiga på att fabricera. Henrik har helt klart fått jättefin uppbackning, när han känt för att attackera Scientologin, men helt säkert har ingen hjälpt honom att se sakligt på det som hänt. Sådant gynnar FRI:s intresse, men på vad sätt hjälper det den enskilde individen?

Gullewi Almgren, farmaceut och scientolog Scientologikyrkan i Stockholm

Örjan Björkhem: Provokation

Det finns en hel del saker jag inte är riktigt glad åt i dagens nyandlighet, eller New Age, eller vad man nu skall kalla det. En av de saker jag tycker allra illast om är alla de "terapeuter" — en del till och med med läkarexamen — som erbjuder olika sorters terapier som bygger på "tidigare liv".

För nu är det ju så att en av de mest fascinerande företeelserna i det mänskliga psyket överhuvudtaget är just det faktum att så fort man på ett eller annat sätt för någon "före födelsen" så konstruerar försökspersonen omedelbart ett "tidigare liv". Personen kan börja tala på ett helt annat sätt, förefalla byta personlighet och redovisa en mängd detaljer från sitt "tidigare liv" på ett sätt som inger både vördnad och förundran.

Då jag var en femton-sexton år gjorde jag en hel del försök beträffande detta högst säregna fenomen och jag skulle ingenting hellre önska än att få göra det idag också, då jag förhoppningsvis skulle kunna få ut mer av det. Men idag är det av moraliska skäl uteslutet att syssla med någon seriös forskning på området, annat än under vissa mycket speciella omständigheter.

Och orsaken är dessa "terapeuters" framfart. Tack vare allt som har sagts tror nämligen människor idag att dessa tidigare liv är en realitet, fast alla som sysslat med fenomenet vet att det normalt rör sig om rena fabuleringar som inte har någon som helst verklighetsbakgrund. En annan sak är att själva fenomenet skulle kräva grundlig utforskning eftersom det förefaller kunna vara något av en kungsväg till förståelsen av det mänskliga psyket.

Men åtminstone jag vågar inte längre. För jag får ideligen kontakt med människor som varit och fått sina "tidigare liv" utredda. Och sina nuvarande förstörda.

Flickan som vantrivs med sin chef

på jobbet och går till en "terapeut" av den här typen bara för att få reda på att "orsaken" är att hon i ett tidigare liv blivit våldtagen och mördad av just denna chef — hon blir inte precis hjälpt och hennes förutsättningar för att klara sig och ett normalt liv har blivit drastiskt försämrade.

Och hon är dessvärre inget undantag, ju längre dessa terapeuter håller på desto fler olyckliga människor producerar de. För idag tycks vi inte kunna ta det här fenomenet på det seriösa sätt det förtjänar längre.

Det som retar mig allra mest är nog egentligen att åtminstone flertalet av dem som håller på med den här sortens terapi är fullt medvetna om vad de gör — att de utnyttjar människors behov av att kunna imponera med det inre om det yttre inte fungerar — att förstärka ett neurotiskt beteende med en neurotisk världssyn. Och terapeuterna behöver ju inte följa med till psykhotagningen.

Jag tror inte alls att det går att göra någonting åt det här problemet genom att kräva legitimation — en del av dem som sysslar med detta har uppenbart olika former av legitimation.

Det som verkligen saknas — lika mycket hos dessa "fria terapeuter" som hos den vanliga sjukvården (och det är alldeles för mycket) är den gamla läkaretiken. Nil nocere — aldrig skada.

Det och ödmjukheten, vördnaden inför äventyret. De upplevda "tidigare livet" är någonting alltför fascinerande för att mot bättre vetande förklaras bort som bara ytterligare några mansåldrar i grottekvarten.

Det är inte på något sätt säkert att sanningen kommer att göra oss fria. Men att, som dessa "terapeuter", tvinga i sina patienter medvetna osanningar kommer i alla fall inte att befria någon från några problem.

Doris Ankarberg

ett av Sveriges mest kända medier. Men Doris arbetar inte enbart med seanser och kontakt med andra sidan. Det viktiga för Doris är helheten och att integrera mellan den andliga och den fysiska världen. Livet kan vara svårt att leva även om man har insikt om livet. Genom sin guide och andlige lärare CLEO förmedlar Doris en verklighetsnära och kärleksfull bild av livet på jorden och dess fördolda motpart, det andliga riket. "Samtal med Cleo" är Doris första bok. Till boken hör också övningskassetter för de som vill fördjupa kontakten med sig själva - till ett NYTT LIV! **SAMTAL MED CLEO**, Inbunden. 132 sidor. Pris: 115:-

HEALING- och ÖVNINGSKASSETTER med Doris

Utveckla din känslighet och intuition, 95:-
Sid A: Känn din aura och hela den
Sid B: Känn din partners aura och hela den

Guldad djupmeditation, 95:-
Sid A: Trädet
Sid B: Kristalltemplet

Möt din andlige lärare, 95:-
Sid A: Möt din andlige lärare. Trädgården
Sid B: Möt med en mästare. Stranden

Läkande ljusmeditationer, 95:-
Sid A: För dig själv - kontakt med din kropp
Sid B: Avståndshealing

Klipp och posta till Energica Förlag, Box 8, 794 00 Orsa, Ordertelefon dygnet runt: 0250 - 424 40

..... Samtal med Cleo 115:-
..... Utveckla din känslighet. 95:-
..... Guldad djupmeditation, 95:-
..... Möt din andlige ledare, 95:-
..... Läkande ljusmeditation, 95:-
..... Speglingar i ljuset, 158:-
20:- tillkommer i pfsk avg.

Betala i förskott på pg 35 16 37 - 4 Energica, eller genom att bifoga en check så sänder vi portofritt samma dag.
TEXTA TYDLIGT

Namn.....

Adress.....

Postadress.....

SPEGLINGAR I LJUSET NYHET!!!

Shakti Gawain

Du som läst de mycket omtyckta böckerna "Kreativ visualisering" och "Att leva i ljuset", får här en möjlighet att återknyta kontakten med Shakti Gawain i dagboksform med positiva tankar varje dag under ett år med affirmationer och ett dagligt budskap att fundera över.

Inbunden, 380 sidor. Pris: 158:-

Kurser i Kreativ visualisering 18-19 nov 1989 och 17-18 feb 1990. Ring så skickar vi utförligt kursprogram. 0240-424 40.

HÄLSO & KURSGÅRD
— med själen i centrum

1-5/11
Personlig utveckling på kosmologisk grund

När man har öppnat sig för en andlig livssyn, uppstår en längtan efter att integrera dessa tankar i det dagliga livet. Utifrån Martinus kosmologi, som omfattar reinkarnation, karma, talangskapande, bön m.m., arbetar vi konkret med oss själva i grupp för att växa som människor.

Kursledare: Sören och Solveig.
Kursavgift: 1 700:- inkl kost och logi.

11-12/11
Ljus och färg som helande kraft
Vi dyker in i energiernas värld och tittar på hur färger och ljus påverkar oss fysiskt, psykiskt och andligt.
Kursledare: Annika Langle.
Kursavgift: 650:-.

Vi erbjuder dig:

Hälsa-, temaveckor och
veckoslutskurser, kropps-
balansering, zonerapi
Bachs blomstermedicin,
samtalsterapi, personliga
visualiseringsband.

Vi satsar på den lilla
gruppen med en personlig
atmosfär.

19-25/11

Ditt inre som vägledare och kunskapskälla

Med hjälp av visualiseringsövningar, samtal och bildskapande stärker vi vår kontakt med vår inre outsinliga källa till unik personlig vägledning och kunskap.

Kursledare: Sören och Solveig.
Kursavgift: 2 250:- inkl kost och logi.

2-3/12

Framtidsvisioner

I vår tid är det lätt att förlora sig i dystra prognoser, statistik och larmrapporter. Utifrån Martinus kosmologi är det också födslovändor inför en ny kulturs födelse. Denna helg utforskar vi Martinus beskrivningar av den kommande människans mentalitet, kultur och samhälle.

Kursledare: Solveig och Sören.
Kursavgift: 400:-.

7-10/12

The Game of Transformation

I detta vackra och fascinerande "spel" ges du möjlighet att uppleva och uttrycka dig själv i en liten grupp med en kärleksfull atmosfär. Spelet, som är utarbetat på Findhorn, är ett redskap för personlig utveckling, som hjälper dig till kreativ självbearbetning och till insikt om hur du skapar ditt liv. Kursen omfattar ca 30 grupp-timmar. 5 deltagare.

Kursledare: Gameguide John Talbot från Findhorn och Solveig.
Kursavgift: 2 000:-.

21-27/12

Bara-vara med julfirande

För dig som vill att julen skall präglas av gemenskap, tid för läsning, förhoppningsvis också skidåkning och samtal om julens djupare innebörd.

Pris för kost och logi:
dubbelrum 300:-/dygn
enkelrum 360:-/dygn

Solveig Langkilde

Sören Grind

tel 0240-916 85

BROBY 1187 770 12 SUNNANSJÖ

Begär utförligare kursprogram tel 0240-916 85

Bokrecensioner

När är det rätt att bryta lagar?

Än är vi några stycken kvar som hör blommorna gråta när vi trampar på dem och ser hur trädens löv skälver inför de annalkande grävskeporna.

En dikt av Maria Wine uppläst av en "trädkramare" under en av många rättgångar vid Stenungsunds tingsrätt förra året.

Delar ur 80 trädkramares slutpläderingar finns nu samlade i en nyutkommen bok, *Trädkramare inför rätta*, red Anders Deijke (Bokskogen).

I januari 1988 började benämningen "trädkramare" bli ett begrepp för hela svenska folket. Det var då skogsmaskinerna startade röja för motorvägen mellan Stenungsund och Uddevalla. Fyra mil motorväg rakt genom ett av landets värst drabbade skogsområden. En väg genom Bratteforsåns dalgång — klassat som naturområde av riksintresse. En väg rakt genom kustsamhället Ljungs-kile.

Vägen hade inte planerats på vanligt sätt. Ett planeringsarbete som tar minst tio år. Nej, vägen ingick helt enkelt i Uddevallapaketet, Gyllenhammars uppgörelse med regeringen i början av 1985 i samband med varvs-nedläggelsen i Uddevalla. Gyllenhammar lovade att lägga en volvo-fabrik i Uddevalla om han fick ett rejält statligt stöd. Ett stöd som även innefattade att motorvägen mellan Göteborg och Stenungsund skulle byggas ut ända till Uddevalla. "Gyllenhammar krävde vägen", sa finansminister Feldt i en tidningsintervju samma år.

Och så fick det bli. I rasande takt planerades vägen. Den vanliga demokratiska beslutsordningen, med remissförfarande, utredningar där även miljöhänsyn skulle vägas in, sattes ur spel.

Den massiva opinion som snart bildades mot vägen talade för döva öron. Beslutet var fattat långt innan regeringen tog det formella beslutet på hösten 1987.

Men motståndarna mot vägen gav inte upp. När skogsmaskinerna kom till Ödsmåls utanför Stenungsund i januari 1988 fanns ett hundratal demonstranter på plats. Många uppflugna i de träd som skulle avverkas.

Den första aktionen följdes av flera där vägarbetet stoppades från några timmar till dagar. 1000-tals personer deltog i aktionerna, ca 400 greps och har stått åtalade inför Stenungsunds tingsrätt.

Hela bakgrundshistorien och beskrivningen av de olika aktionerna upptar hälften av boken. Det är en mycket intressant läsning där skribenterna tar upp olika aspekter på motorvägsbeslutet och dess konsekvenser.

Den andra delen av boken består av hela eller utdrag ur ett 80-tal trädkramares slutpläderingar från rättgångarna. Här finns tex Sara Lidman med, en av miljöförbundets ordföranden, Birgit Nielsen, m fl kända och okända namn.

Det är en fascinerande läsning. Det är många olika slags människor som uttalar sig, här finns tex den 65-åriga mormodern som aldrig i sitt liv förut gjort något olagligt eller engagerat sig politiskt, här finns den väl påläste teknikern som tagit ställning mot tekniksamhällets avigsidor. Här diskuteras demokratibegrepp, moral, politikersvek

mm.

"Trädkramare inför rätta" är en heltäckande bok om ett aktivt miljöarbete i vår tid.

Och en bok om hur långt makthavarnas miljöengagemang sträcker sig — i praktiken.

Stina Bergström

Ur "Trädkramare inför rätta".

Drömmars betydelse

För ett tiotal år sedan då man talade allra mest om drömforskning och det byggdes upp drömlaboratorier över hela världen, lät jag göra en datasökning efter vetenskapliga uppsatser om drömmar. Det visade sig då att det bara gick att hitta en uppsats om drömmen, alla de andra handlade om när man drömmer, hur ofta man drömmer och andra mer formella synpunkter på drömmandet.

Det är därför inte utan en viss förväntan man sätter sig att läsa *I drömmen, i en syn*

om natten som nyligen har utkommit på bokförlaget Åsak och är resultatet av ett religionspsykologiskt symposium om drömmar. Också här får man emellertid känslan av att det fortfarande bara är psykoanalytiker som egentligen tar drömmarna på det allvar de förtjänar.

Eftersom boken består av ett antal uppsatser av olika författare kan jag bara här ta upp ett par av dem.

Bokens redaktör, religionspsykologen Owe Wikström, skriver om drömmen som forskningsområde mellan teologi och psykologi. Trots att han lyckas göra hänvänelser

till alla de stora teoretikerna och diskuterar interaktionella modeller och kognitiva strukturer och varnar för reduktionism (påståendet att exempelvis drömmen bara är det ena eller det andra) är detta en uppsats som lika väl kunnat skrivas för tjugo år sedan, och Wikström förefaller rädd för att avlägsna sig så långt från den rena allmänbildningen att han ens tar upp någon dröm, varför hans inlägg blir tämligen ointressant.

Det är litet förvånande att psykoanalytikerprofessor Carl-Erik Brattemos två uppsatser, *Trampa mjukt på mina drömmar* och *Fyrtio dagar i öknen* blir till bokens höjdpunkt och de enda uppsatserna som innehåller någonting verkligt nytt.

Trampa mjukt på mina drömmar är en lätt parafrastr ur en dikt av Yeats och här gör Brattemo en mycket ingående distinktion mellan den dröm som någon drömt och den dröm som någon berättat. Det är oerhört uppenbart och oerhört viktigt att påpeka att den berättade drömmen givetvis är en mer litterär variant och att den på åtskilliga sätt har avlägsnat sig från den dröm som drömts — samtidigt är det intressant att bokens mer teoretiskt sinnade författare, som oftast inte ens har med någon verklig dröm som exempel, har undgått att ta upp den skillnaden som givetvis är fullkomligt avgörande i all drömanalys. Brattemo kan inte heller avstå från att påpeka att Freud aldrig sagt att drömmen är kungsvägen till det omedvetna — det är drömtolkningen som är kungsvägen dit.

Åke Tilander har också djuppsykologisk inriktning, men hans "metodstudie" Carl Gustav Jungs vision i Ravenna är inte tillnärmelsevis så lovande.

Tilander inleder med att hävda att det finns andra bevismetoder än de induktiva och de deduktiva. Han menar att djuppsykologin använder sig av en annan metod som utnyttjar så kallade "associativa länkar" och som inte handlar om kausalsamband. Tilander påstår till och med att sådana bevis inte är falsifierbara, det vill säga att när forskarna kommit till ett resultat, så skulle det aldrig kunnat förändras av upptäckten att de exempelvis utgått från felaktiga förutsättningar. Tilander har alltså slängt ut barnet med badvattnet, vetenskapsteori är inte alltid så enkelt. Här har han förbisett den långa tradition som diskuterar historiska orsaksförklaringar som givetvis är induktiva de också

men som har en något annorlunda form än generella lagar.

Tilander övergår så till att analysera Jungs upplevelse i Ravenna när han tillsammans med Toni Wolf undersökte, diskuterade och studerade flera olika mosaiker i ett kapell — bara för att sedan kunna konstatera att dessa mosaiker aldrig existerat där. Tilander förefaller inte betvivla att Jung har haft denna upplevelse på det sätt han själv beskriver och övergår sedan till att konstruera ett antal förutsättningar för den — bland annat skulle Ravennaupplevelsen både bero på sensorisk deprivation (understimulering) och på sensorisk överstimulering!!! (Det står faktiskt så.)

Tilander analyserar sedan Jungs upplevelse och trogen sin teori lyckas han här inte förmedla några informationer — men det är intressant att han tycks acceptera Jungs påstående om att både Jung och Wolff såg mosaikerna och diskuterade dem, men sedan analyserar upplevelsen som om den bara var Jungs utan att ta hänsyn till den andra personen i interaktionen.

Tilanders lilla uppsats blir en intressant demonstration av hur föregivet vetenskapliga resonemang kan kräla utefter sidorna i en bok utan att någonsin stoppas av vare sig förnuftet eller självbevarelsedriften. Naturligtvis handlar det här om kvalificerat trams — det intressanta är att det av allt att döma

framförs på fullt allvar.

"Idrömmen, i en syn om natten" blir sammantaget en litet dyster läsning om man här bortser från de intressanta historiska uppsatserna. På det hela taget förefaller forskarna ännu obenägna att syssla med själva drömmarna, medan de med stor iver ägnat sig åt mer eller mindre begåvade resonemang om hur man skall syssla med drömmar. Ändå får man se det som ett positivt tecken att intresset för drömmarna har blivit så starkt att det förekommer vetenskapliga ansatser också i Sverige, även om vi har långt kvar till den internationella debatten. Och Brattemos uppsatser antyder verkligt intressanta framtidsutsikter.

Örjan Björkhem

"SUNRISE"

är en Engelskspråkig tidskrift från TEOSOFISKA SAMFUNDET — PASADENA

Pris 60:- för 6 nr/år. Skriv gärna och begär ett gratis ex. till Anne Eek, Eriksbergsgatan 18, 114 30 Stockholm.

MINNS TIDIGARE LIV!

Du får:

- Nya perspektiv och ny kunskap
- Förnyad livsenergi
- Förståelse för relationer som beror på händelser i tidigare liv
- Känna igen dina närmaste från annan tid.

Sunna Cronstedt
08-33 27 64

KVIGÄRDE KURSGÅRD

Utanför Stockholm

Låga priser — möjlighet till självhushåll
Kontakta Sunna Cronstedt 08/33 27 64

Bokrevy

Ur Bokrevy nr 2, 1989

Bokrecensioner återgivna med tillåtelse av tidskriften Bokrevy, Bibliotekstjänst, Box 1706, 221 01 Lund.

Björkhem, Örjan. Mystik och människor. Wiken. 165 s.

Denna bok om en mängd udda företeelser får främst betraktas som några timmars underhållande läsning. Ett fyrtiotal korta kapitel skildrar tex spökerierna i Borgvattnet, UFO-kontakter, spåkarringar, kvantfysik och parapsykologi. Avdelningen historiska gåtor tar tex upp det tvåtusenåriga Bagdadbatteriet, Stonehenge, kanalerna på Mars, mänsklig självantändning, fiskregn m.m. De sista kapitlen ägnas åt människor med mystiska/religiösa upplevelser, som förf själv haft kontakt med och skildrar de svårigheter dessa människor haft att bli förstådda av kyrka och medmänniskor. Även om berättandet är rappt och livfullt är sanninghalten i denna typ av skildringar svårbedömd. Sakfel förekommer, bl a förväxlas LSD-profeten Leary med harvardakademikern Alpert som blev hindumunken Ram Das. Intressantast är avsnitten om förf:s egna erfarenheter.

Stefan Heinstedt

Lindbohm, Dénis. Pentagram. Maktens portal. Psi-Cirkeln. 144 s. Ill.

Förf, som skrivit ett flertal böcker inom science fiction, parapsykologi och ockultism, beskriver här sina praktiska erfarenheter av magi, som han ser som en metod att frigöra och kontrollera energier bortom det mänskliga psyket. Hans mor invigde honom i denna kunskap, bl a förbättrade hon familjens levnadsförhållanden och botade med hjälp av magiska ritualer ett barn med en hudsjukdom. Själv har han t ex använt magin för att skaffa sig bättre arbetsuppgifter och att rädda en bekant från en psykisk vampyr som trakasserat henne. Dessutom beskrivs hur

BUDDHASASANAFÖRLAGET
Box 5158, 102 44 Stockholm

Skrifter ur den buddhistiska palikanon:

Buddhas stora meditationstal
40 sidor, ca 20:—

Buddhas tal till Sigala
24 sidor, ca 16:—

Övrigt:

Buddhismen i ett nötskal
av Narada Maha Thera
80 sidor, ca 15:—

Buddhistisk meditation
av Francis Story
32 sidor, ca 7:—

I bokhandeln eller direkt från förlaget

man tillverkar dockor för att magiskt påverka andra och bakgrunden till pentagrammets magiska betydelse. Dessa påståenden är naturligtvis inte objektivt verifierbara, och andra förklaringsmodeller behandlas inte. Boken är starkt subjektiv och präglas av förf:s kategoriska framställningssätt.

Stefan Heinstedt

Mysteriet tiden. Red av Peter Brookesmith. Bokorama (Det oförklarliga). 95 s. Ill.

Detta är ännu ett bildrikt (mestadels färgfoton; 1-2 st per sida), spännande och fascinerade praktverk i Bokoramaserien Det oförklarliga. Två huvudteman finns: 1) tidsflyttningar (till förfluten resp kommande tid) samt 2) existensen av "fönster" (=områden som fungerar som brännpunkter för mystiska företeelser och där människor lätt blir mottagliga för paranormala fenomen). Även medier, UFO-fenomen och spökerier berörs genom sin anknytning till bokens huvudteman. Olika förklaringar lämnas, alltifrån hallucinationer och bedrägeri till kvantmekaniska och relativitetsteoretiska spekulationer. Grundtonen i boken är att tidsflyttningar och "fönster" verkligen existerar. Merparten av innehållet utgörs av "fallstudier", vilkas autenticitet det dock är omöjligt att bedöma. Denna del i serien har ett mer övergripande innehåll och förtjänar av det skälet att läsas före övriga delar. Huvudmålgrupp: intresserade lekmän.

Bengt Bengtsson

Dahlbeck, Eva. Serveto och den eviga elden. Korpen. 316 s. Litt.

Den spanske teologen och medicinen Miguel Serveto (1509-1553) är en av reformationstidens mest självständiga tänkare. Han brukar främst nämnas som upptäckare av lilla blodomloppet, det s k lungkretsloppet, men mer explosiva och utmanande var hans inlägg i teologiska frågor. Han tedde sig som förhatlig för katolska kyrkan genom att bl a förkasta treenighetsläran och barndopet. Hotad till sitt liv flydde Serveto till Genève och Calvin, med vilken han tidigare haft kontakt. Denne — deformation av sin maktställning i Genève — hade dock gripits av hat till Serveto och hans idéer. Serveto fängslades och efter en skandalös rättegång brändes han på bål. Eva Dahlbecks bok ger inte bara ett porträtt av Serveto och en analys av hans idéer utan låter också läsaren ana den fruktansvärda kamp mellan makt och tro som präglade 1500-talet. Eva Dahlbecks formuleringskonst och analytiska förmåga gör boken till en spännande läsning. Tyvärr saknas person- och sakregister. Glädjande nog finns en källförteckning.

Lennart Behrendtz

Ekström, Hjalmar. Den stilla kammaren. Brev. Artos. 80 s.

Denna bok har samma uppläggning som sin föregångare Den fördolda verkstaden. Även här är samlade ett antal brev i självavrådsfrågor från skomakaren Hjalmar Ekström i Helsingborg. Också här är det den kristna mystikens frågeställningar som står i cent-

rum: rening, upplysning, andlig födelse, att ledas av Gud genom död till liv. I denna volym är 74 brev från tiden 1923-1962 samlade. De är riktade till flera adressater av en mera skiftande sammansättning än i den förra boken. Det gör att denna bok ger ett något fräschare och mer omväxlande intryck. I ett brev t ex förklarar Ekström sin inställning till antroposofin, i ett annat mycket intressant brev nämner han sina kontakter med skalden Vilhelm Ekelund, som också han bodde i Helsingborg.

Sten Hidal

Kuthumi. Utforska människans aura. Fyr-tornet. Övers fr eng. Origs titel: Studies of the human aura. 224 s. Ill.

Den amerikanska rörelsen Summit Lighthouse har i en serie skrifter gett ut och kommenterat texter som tidigare varit svåråtkomliga. I denna bok förmedlas mästaren Kuthumis anvisningar om hur man kan utveckla medvetandet genom en dynamisk meditation. Här finns övningar i tresteg som innefattar visualisering, försegling av medvetandet och användning av det talade ordets kraft i samband med meditation. Texterna är inte helt lättillgängliga, men innehållet är åtkomligt för alla intresserade. Förutom breven, som berättar utförligt om aurans färger och strålning, finns här bibelhänvisningar, en ganska fylld ordlista över esoteriska begrepp, en visualiseringsövning över den violetta flammen — en högfrekvent andlig energi —, en redogörelse för vad Summit Lighthouse är och står för med kontaktadresser till de nordiska länderna och fotografier från olika sammankomster. Översättningen är välgjord.

Carin G Hansson

Popper, Karl. En intellektuell självbiografi. Doga. Övers fr eng av Svante Hansson. Origs titel: Unended quest. 250 s.

Karl Popper är en av århundradets främsta och mest inflytelserika vetenskapsteoretiker. Denna självbiografi ingår ursprungligen i ett större verk om Popper från 1974. Förf ger här sin personligt präglade syn på politiska, kulturella och filosofiska frågor och skeden under 1900-talet. Eftersom han är en av centralgestalterna inom den filosofiska utvecklingen är naturligtvis hans skildring av stort intresse. Dessutom har han — som österrikare, flyktning och uppmärksam kulturpersonlighet — upplevt mycket. Han har alltså åtskilligt att berätta och gör det på ett charmfullt sätt. Tyngdpunkten ligger dock på de filosofiska problemställningarna, vilket gör att boken också kan fungera som en introduktion till hans filosofi. Den svenska språkdräkten är god, och boken är försedd med en utförlig bibliografi över Poppers publicerade skrifter fram till 1979.

Ingemar Nordin

Pettersson, Thorleif. Bakom dubbla lås, En studie av små och långsamma värderingsförändringar. Allmänna förl (Framtida folkrorelser). 181 s. Litt.

Vi är på väg mot ett postmaterialistiskt samhälle, där psykiskt välbefinnande, individ-

centrering, privatisering och självförverkligande kommer att betyda mer än de gör nu. Det är huvudtesen i denna studie. Frihetsvärden kommer på 2000-talet att betyda mer än trygghetsvärden. Internationella undersökningar jämförs med svenska förhållanden. Gamla människor värderar materiellt välstånd högre än unga, som i många fall kommit till dukat materiellt bord. Ett flertal tabeller visar hur Sverige religiöst och värderingsmässigt ligger jämfört med övriga Europa och USA. Ibland förefaller mig identifikationerna av vad som är materialism något enkla, men tabeller talar sitt statistiska språk, och boken är lättläst och på många punkter ganska självklar i slutsatsdragningen. Boktiteln avslöjar dock ingenting av bokens innehåll.

Per-Åke Walton

Skogemann, Pia. Arketyper. Psykologiska mönster i en ny världsbild. Forum. Övers fr av Gun Zetterström. Orig:s titel: Arketyper. 227 s. Litt.

C G Jungs (1875-1961) psykologiska modeller står i fokus för intresset på ett sätt som sätter avtryck i allt fler verk om hans teorier. Pia Skogemann, analytisk psykolog med akademiska studier i bl a antropologi, har ålagt sig den grannliga uppgiften att visa att moderna vetenskapliga teorier inom ämnen som språkvetenskap, biologi, antropologi, sociologi, religionshistoria, termodynamik och kvantfysik sannolikt kan befruktas av Jungs tänkande. Förf skriver om det spännande ämnet ömsom lätt och exemplifierande, ömsom tungt och med en för den oinvigde svärgenomtränglig terminologi. I stora delar är detta en mycket ambitiös skrift, som spänner över vida fält. Förf lyckas i sitt uppsåt att visa vilken oerhört modern tänkare Jung var, inte minst i det fascinerade avsnittet där arketypteorin jämförs med kvantfysikens modeller från kunskapsteoretisk synpunkt.

Gunnel Enby

Gray, John. Sanning & konsekvens. Hagarberg. Övers fr eng av Eva Trädgårdh. Orig:s titel: What you feel, you can heal, 186 s. Ill

Förf är amerikansk psykolog, och han menar att man genom att släppa fram sina känslor kan förbättra sin livskvalitet och sina relationer för att därigenom bli lyckligare, rikare och friskare. Förf:s syfte är att visa hur man hittar sina känslor och uttrycker dem, och han tar upp bl a vårt behov av kärlek, hur vi gömmer oss bakom masker för att få behovet tillfredsställt, relationer och relationsproblem som uppkommer när känslorna undertrycks; han beskriver också utförligt några övningar och metoder för att hitta och uttrycka känslor för att därigenom lösa problem. Ca 150 teckningar i svart-vitt illustrerar relationer och relationsstörningar mellan människor. Boken är exempel på en mycket enkel och vardagligt hållen psykologi utan större djup.

Björn Nilsson

Albery, Nicholas. Att arbeta med sociala uppfinnningar. Metoda. Övers fr eng av Ulla Jonson. Orig:s titel: Social invention workshops. 80 s. Ill litt.

I London finns ett ovanligt institut på icke-vinst-grund, som ger kurser i "tillämpad kreativitet". Syftet är att träna i problemlösning, idéalstrande, grupparbete och idégenomförande. Ambitionsnivåerna och exemplen växlar avsevärt, från projekt med femteklassare och uppåt i åldrarna. Att befördra "sociala uppfinnningar" — boken ger det historiskt geniala exemplet bilbiotek — är ytterst lovvärt, och nog kan utbildningsledare, lärare, företagskonsulter m fl få tips här. Att de bärs upp av socialt patos skadar inte framställningen. Tydlig typografi och trevligt språk underlättar för läsaren. Det finns liknade skrifter, men denna kan med sina exempel också läsas som en rapport från den sociala verkligheten i dagens England.

Gerdt Sundström

Jampolsky, Gerald G. Farväl till skuld. Livskraft förlag. Övers fr eng av Caroline Ottosson. Orig:s titel: Goodbye to guilt. 237 s.

Författaren, tillika psykiater, ger i sju inledande kapitel en översikt av ideologin bakom sin själsläkekost. Del 2 innehåller 14 lektioner för egen träning. Undervisningen respektive träningen exemplifieras återkommande såväl med egna personliga upplevelser som med brev från patienter som berättar om sina problem och lovordar förf:s idéer. Trots att såväl Guds som Jesu namn används är dock läsningen inte specifikt kristen. Här finns inget behov av försoning och förlåtelse och därför ej heller av något erkännande av skuld. Tvärtom — vägen till inre helande heter förnekelse såväl av egen som andras skuld. Som en patient i boken påstår är därför budskapet en sammansättning av allmänreligiöst gods med ingredienser från skilda religioner. Boken kräver inga förkunskaper i ämnet och är lämplig breddvidläsningslitteratur i själavård.

Samuel Svensson

Morris, Jill. Dina drömmar — en bruksanvisning. NoK. Övers fr eng av Sylven och Mikael Katz. Orig:s titel: The dream workbook. 208 s. Ill reg.

"Att arbeta med drömmar är en väg till ökad självkänedom" — det är temat för denna bok om drömmar och drömmande; meningen är att man ska lära sig minnas, bearbeta, förstå och dra nytta av sina drömmar. Förf beskriver kortfattat sömn- och drömforskning, teorier om drömmar (Freud och Jung t ex), drömmars betydelse i andra kulturer; huvuddelen av boken ägnas dock åt uppgifter, övningar, exempel och praktiska anvisningar. Det gör boken till en populärpsykologiskt hållen handbok som inte innehåller några större överdrifter och som man på egen hand eller tillsammans med andra kan använda och ha nytta av för att uppmärksamma sina drömmar och kanske också få "ökad självkänedom". Illustrationerna består av några tecknade bilder i svart-vitt som beskriver två drömmar.

Björn Nilsson

Ridell, Claes. Helt enkelt. En bok om kommunikation mellan människor. Av Claes Ridell och Alan Garner. Corona. 102 s. Ill.

Claes Ridell, managementkonsult med kommunikation som specialområde, har tidigare gett ut boken Tala är guld (1980). Alan Garner är specialist på relationspsykologi och verksam i USA. Samtal och konversation är en fråga om att använda rätt verktyg, menar författarna, och de vill med denna bok ge läsaren bättre och mer slipade verktyg för att få kontakt med och kommunicera på ett bra sätt med andra människor i vardagslivet. Boken tar upp hur man får kontakt och inleder ett samtal, hur man lyssnar, ger och tar emot kritik, förhandlar och står emot påverkan från andra; den berör också kroppsspråk och hur man visar vem man är. Framställningen är praktiskt inriktad med många exempel och råd; den är som titeln anger mycket enkel, elementär och lättläst. Boken

kräver inga förkunskaper, och den riktar sig till en intresserad allmänhet. Illustrationerna består av ett tjugotal tecknade samtalssituationer i svart-vitt.

Björn Nilsson

Hotchkiss, Burt. Vänta dig mirakler. Eget förlag. Över fr eng av Ingrid Weigner. Orig:s titel: Have miracles, will travel. 72 s.

A course in miracles är en bok på mer än 1 000 sidor, som skrevs på 70-talet av en amerikansk psykolog på inspiratorisk/medial väg. Den ger instruktioner för andlig och psykologisk utveckling och växt byggd på kristet/gnostiskt tänkande och har blivit spridd i hundratusentals exemplar världen över trots avsaknaden av reklam. Burt Hotchkiss' lilla bok anknyter direkt till denna undervisning, och förf livnär sig som kringresande lärare i detta tänkande. Budskapet är att vi själva skapar vår värld, huvudsakligen av två känslor, kärlek och fruktan. Miraklet uppstår när vi väljer att ersätta attityder baserade på fruktan med positiva kärleksbaserade sådana. De sex kapitlen innehåller åtskilliga praktiska och på sunt förnuft baserade råd för tillämpningen av dessa principer på olika livsområden klädda i "New Age"-rörelsens språkdräkt.

Stefan Heinstedt

Moody, Raymond A, jr. Ljuset ur tunneln. Av Raymond A Moody tillsammans med Paul Perry. NoK. Övers fr eng av Göran Grip. Orig:s titel: The light beyond. 192 s. Litt.

Moodys nya faktabok om nära-dödenupplevelser (NDU) redovisar kunskapsläget inom den seriösa forskningen som bedrivs på detta område. En hel del av faktainnehållet hittar man också i andra böcker om NDU, kanske framför allt i antologin Medvetandet och döden (1982) samt Michael B Saboms Vi upplevde döden (1985). Men Moodys nya rapport har ändå sitt berättigande, eftersom den sammanfattar inte bara hans egna utan även andra forskares fynd och slutsatser. NDU-fenomenet beskrivs utförligt och belyses ur allehanda synvinklar. Moody är övertygad om att NDU indikerar en andlig existens. Sannolikt förklarar detta varför kapitlet där han går igenom olika förklaringar till NDU är bokens svagaste. Bortsett från detta kapitel får Moody med utmärkt beröm godkänt. Förnämlig kommenterande litteraturförteckning av översättaren Göran Grip, som är väl inläst på ämnet.

Bengt Bengtsson

Myrgård, Bengt. Etikboken. Att arbeta med etiska valsituationer. Av Bengt Myrgård, Gunnar Iselau och Lilian Nilsson. Utbildningsförl. 164 s. Ill Litt.

Författarna vill beskriva en arbetsmodell för hur man i skolan kan fördjupa diskussioner av etik utifrån elevers och lärares innersta värderingar. Arbetsmodellens huvudtanke är att med hjälp av argumentationsanalytiska "redskap" medvetandegöra värderingar för att bättre kunna samtala om dem. Till boken hör en genialiskt enkel och överskådlig sammanfattning som kan tjäna som

stomme för etiska diskussioner i klassrummet. Boken känns nydanande i sitt försök att sammansmälta argumentationsanalys, psykologi och etik. Framställningen blir ibland visserligen ofrånkomligt tungläst, och en del illustrationer verkar överbelastade med pilar och abstrakta begrepp. Språket är dock bearbetat stringent, och boken är rik på exempel och övningar. För en seriös studiegrupp borde den vara en god hjälp att föra skolans inre arbete framåt.

Anders Blivik

Ringom, Björn. Mindmapping. Larson. Övers fr no av Robert Larson. Orig:s titel: Kreative hukommelsekart. 192 s. Ill litt.

Detta är den hittills utförligaste och bästa boken om mindmapping, den nya minnes- och anteckningsmetoden. En enda sida med hopplänkade nyckelord och -bilder ersätter den traditionella linjära, rad-för-rad, sida-för-sida-metoden att föra anteckningar på. Mindmappingmetoden, härledd ur hjärnans associativa arbetssätt, åskådliggörs lysande i resonemang, exempel, rika illustrationer och icke minst 125 utmärkta övningsuppgifter, varav flera ger stora "aha"-upplevelser. Metodens användbarhet inom olika områden (analys, planering, presentation, kreativitetsträning m fl) belyses övertygande konkret. 12-åringar såväl som högskolestudenter har uppnått förbluffande studieresultat vid dess användning. Ett kapitel om avancerad mindmapping tipsar den redan erfarne i denna stimulerande, efterlängttade och kompletta handledning. Förf är ledare för det norska Institutet för motiation och ledarutveckling.

Lennar Annfält

Ragnar, Per. Per Ragnars lilla gröna. Sober. 70 s. Ill.

Detta lilla häfte är en samling fakta om vår livsföring och våra levnadsvillkor blandade med Per Ragnars egna kommentarer och några välkända dikter. Han skriver i förordet: "Min förhoppning är att denna faktsamling ska utgöra den mörka mull ur vilken gröna tankar ska gro." Boken tar upp både kost, motion, tobak och alkohol samt även psykosociala delar av vår livsstil; "Många människor behöver flera vänner, mera vardagsvärme, mera uppskattning, få skratta mera." Per Ragnar har lyckats väl — boken är både trevlig, lättläst och tankeväckande utan att bli alltför pekpinnaktig. Ibland blandas fakta dock med mera aforismliknande påståenden typ "År 2000 är halva svenska folket sjukt. Den andra halvan är vårdpersonal" — vilket kan göra ett något förvirrande intryck.

Anders Hellborg

Historiens gåtfulla platser. Red Jennifer Westwood. NoK. Övers fr eng av Karin Malmjö. Orig:s titel: The atlas of mysterious places. 239 s. Ill reg.

Ett uppslagsliknande (dock inte alfabetiskt uppställt) praktverk innehållande fyra avdelningar: 1) Heliga och/eller mystikomspunna platser världen över (typexempel Stonehenge och Påskön); 2) Gåtfulla land-

skapsformationer (typexempel Nazcaslätens egendomliga mönster); 3) Fortida, numera "döda städer (typexempel Troja och Machu Picchu) samt 4) Försvunna landområden (typexempel Atlantis och Lemuria). Varje plats/område av intresse redovisas på som regel två helsidor text plus utmärkta foton såväl i svart-vitt som i färg samt kartor och figurer. Både välbekanta och mindre kända platser omnämns. De lättlästa presentationstexterna är huvudsakligen beskrivande, inte analyserande. De är sällan spekulativa. Anglosaxiska kuriositeter dominerar materialet. Skandinavien är dåligt representerat. Över 1 100 sökord finns i registret. Ordförklaringar upptar 2 sidor. Boken fungerar som grundläggande referensverk i ämnet gåtfulla platser världen över men är merendels otillräcklig när det gäller att ge plausibla och djuplodande förklaringar till gåtfullheterna.

Bengt Bengtsson

BÖCKER OM TIBET

på svenska!

Bornstein, Anna C: Dalai Lama och den buddhistiska vägen. 206 sidor. 150 kr. Utförlig presentation av Dalai Lama, hans filosofi och gärning.

Aronsson, G-M: Heliga helande bilder. 59 sidor format 21 x 30 cm, 140 kr.

Redogörelse för thankamåleriets grunder och religiösa betydelse.

Hyde-Chambers, F. R: Laman och den röda draken, 533 sidor, 180 kr. Roman om Tibet. Förf är känd brittisk Tibetexpert.

Norberg-Hodge, H: Ladakh, den tredje vägen till Himalaya. 168 sidor, 135 kr.

Förf bor i Ladakh och har grundat Ladakh Ecological Center.

Peissel, M: Konungariket i Himalaya. 232 sidor, 280 kr. Praktverk med 116 färgfoton, förf är doktor i antropologi.

Böckerna beställes genom insättning av likvid på postgiro 460 75 60-2. Ange önskade böcker på talongen.

Begär vår kompletta boklista!

Bokförlaget **EMPATUM**
Engelbrektsgatan 39
114 32 STOCKHOLM
tel 08-10 05 96

VATTUMANNEN
Bokhandel Informationscenter

Allt du läst om här har vi böcker om! Böcker som kan bidra till att du blir en helare människa! Hos oss hittar du också vacker, mjuk New Age-musik, avslappnings- och meditationskassetter och skivor.

Vi gör även ditt personliga horoskop på vår data! Välkommen till vår butik på Drottninggatan 83 (vid Strindbergsmuseet, T Rådmansgatan) Postadr.: Box 45096, S-104 30 Stockholm Telefon butik 08-10 96 15, kontor 08-10 69 15

Namn
Adress
Postadress
☐ Jag vill vara med i Vattumannens kundregister
☐ Jag är speciellt intresserad av
Talongen sändes till Vattumannens Bokhandel, Box 45096, 104 30 Stockholm

Lotusblomman

— bokhandeln med böcker om personlighetsutveckling, filosofi, religion, astrologi, terapi, meditation m m.

Öppettider
Vardagar 14.30—18
Lördagar 10—13

Västergatan 8,
352 30 VÄXJÖ
Tel 0470/237 37

Ingen är som Sökaren Nr 7, 1989

Vår unika tidskrifts prenumerantregister tunnast ut. Det är en tendens som pågått sedan 1985. Genom reklam har vi hittills lyckats förhindra en nämnvärd upplageminskning. Förra året var den sålda upplagan, plus 75 friex, cirka 3 000, vilket är ganska gott. Var vi hamnar i år är ännu ovisst, men kuren pekar nedåt.

Intresset för Sökaren mattas alltså av. Vad kan det bero på? Har tidningen blivit mindre läsvärd? Jag har haft svårt få tiden att räcka till — kanske har detta påverkat kvaliteten. Jag har exempelvis inte kunnat bevaka nyutkommen svensk och utländsk litteratur så som varit önskvärdt.

En liten enkätundersökning som gjordes för några år sedan för att ta reda på varför en del inte förnyar sin prenumeration gav inget entydigt resultat. Svaren var olika.

Min gissning är att alla böcker i "våra" ämnen, som finns i bokhandeln i dag, samt mängden av kurser och föredrag gör folk mätta på informationer. Några tycker att Sökaren inte har så värst mycket mer av intresse att förmedla.

Flera oss relativt närstående tidskrifter har under senare år upphört, andra har minskat sin upplaga betydligt. Men Sökaren finns kvar. Den borde vara intressant läsning för Panvänner, Växthusvänner, parapsykologi- och UFO-intresserade, Vattumannen- och East & West-kunder, teosofer och andra slags sökare och finnare. Vi har till denna tidskrift som ständiga medarbetare knutit några av de bästa pennorna inom de fält vi rör oss på: Örjan Björkhem, Håkan Blomqvist, Åsa Freij och Nils-Olof Jacobson. Vi har som källor utmärkta tidskrifter som New Age Journal, New Realities, Brain/Mind Bulletin, Parapsychology Review, Skeptical Inquirer och ett 70-tal andra. Så jag tror nog att de sökare som vill vara väl informerade bör hålla Sökaren. Den är unik. Ingen är som den. Åtskilligt som stått att läsa i dess spalter hade knappast kunnat publiceras någon annanstans.

SM

I detta nummer medföljer

ett reklamkort

— skriv på kortet namn och adress till någon vän, som kan vara intresserad av Sökaren, och lägg det ofrankerat på en brevlåda! —

en affisch

— sätt upp den på någon anslagstavla eller vägg! —

då gör Du Sökaren en tjänst!

Ockultism, vad är det?
Kunskap eller nonsens???

Vad är ockultism?
Intervju med G A Pettersson

Örjan Björkhem:
Stolsexperiment med Robin Stevens
Örjan Björkhem är litet av mannen som gör vad som faller honom in inom svensk parapsykologi.

*Blue jeans ✓
Hemp shirt ✓
Knee-high boots ✓
Leather jacket ✓
Leather chaps ✓
Leather with coastal area beyond Stockholm ✓
P.R. (male name) X
Anniversary in September X
Elderly female to spirit recently within passing (photo) X
Leather boots ✓
Farming or farm connections ✓
Katerin (or similar) X
Problems concern/interest ✓
Susceptible to headaches/migraine X
Visits quiet place (church) regularly ✓
Change in home environment ✓
Young man in spirit (family) not clear X
WATERGAS (place?) area west of Stockholm ✓
Margarita ✓
Land of nature/country ✓*

Robin Stevens nedskrivna anteckningar vid stolsexperimentet.

Ett kreativt, självorganiserande universum
Intervju med Jens Tellefsen

Jens Tellefsen

Lena Kristina Tuulse vill att vi skall växa som människor
En av Nya tidsålderns ledande personer i Sverige utvecklar sina åsikter om vad som är av vikt.

New Age i SvD
Ami Lönnroth gör en resa västerut

Den gyllene regeln
Vi har publicerat den förr. I alla fall nu en gång till.

Östen Kjellman:
Psaltaren, en tröst för sorgsna människor?
Är Bibeln verkligen heltigenom god läsning?

Oscar Levertin:
På judiska kyrkogården i Prag
Ett folks lidande

Alf Ahlberg:
Vision och verklighet 26
Ur årgång 7

Alf Ahlberg:
Parapsykologi och vidskepelse 28
Ur årgång 12

Barbro Johansson:
Månadens bibelcitat: Jag är världens ljus 30

Lawrence LeShan:
Vad är betydelsefullt med det paranormala? 31

Gullevi Almgren:
Svar till Henrik Sedvall 32

Örjan Björkhem:
Provokation 33

Bokrecensioner 35

Bokrevy 37

Alla de stora religionerna framhåller de andliga värdenas företräden framför de materiella. Alla betonar individens betydelse och hans förmåga att komma allt närmare Gud. Likaså har alla religionerna samma åsikt om enheten, enheten i universum och enheten inom människosläktet, och det förkunnas för alla människor att de tillhör denna enhet. För att levandegöra den i allt högre grad krävs personliga ansträngningar från var och en av oss.

Edvard R Murrow

SÖKAREN

Oberoende tidskrift för livssynsfrågor.

Redaktör och ansvarig utgivare:
Sven Magnusson

Adress: Östra Kanalgatan 18,
652 20 Karlstad

Telefon: 054-11 16 89

Prenumerationspris:
Helår (8 nr) 175:-
Halvår 95:-

Postgiro: 70 60 47-8

Bankgiro: 372-8128

Annonsspriser: (moms tillkommer):
Helsida 1.300:-, halvsida 750:-
småannonser 25:- per spalt-cm, men minst 75:-

Wallin & Dalholm Boktr AB,
Lund 1989
ISSN 0038-0504